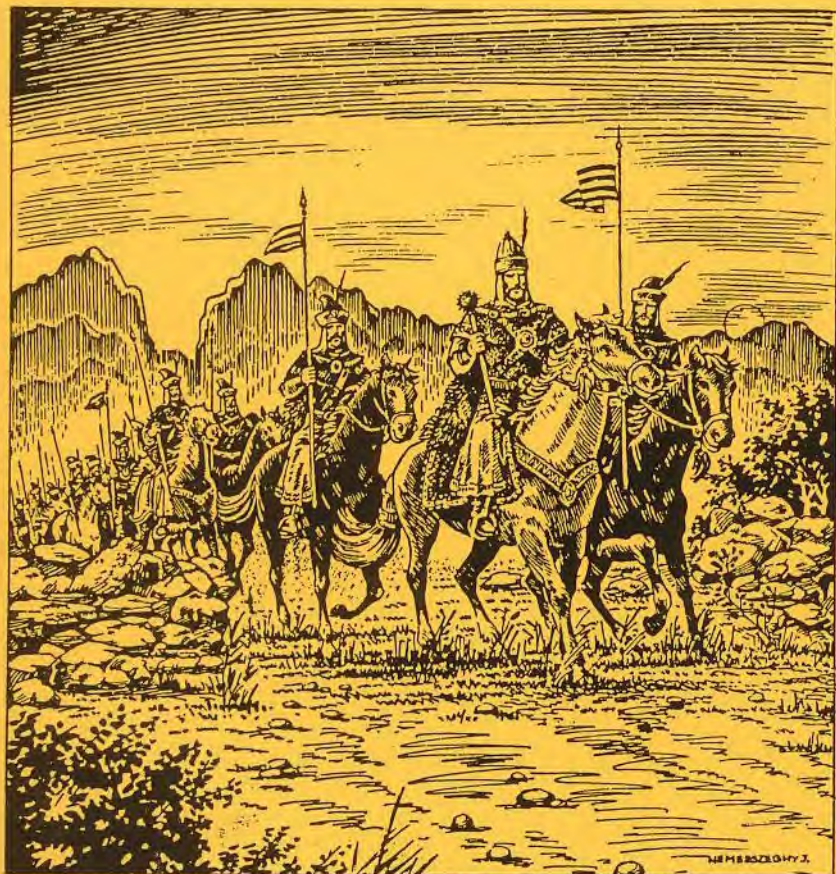

A HONFOGLALÁS TÉNYE ÉS HADTÖRTÉNETI ÉRTÉKELÉSE

A HONFOGLALÁS TÉNYE
ÉS HADTÖRTÉNETI ÉRTÉKELÉSE

A DUNA Svájci Magyar Tudósító
1992-93 évfolyamaiban megjelent tanulmány javított változata

E tanulmány kiadását anyagilag segítették:

A Svájci Bülachi Kunyhó Társaság

Dr. Szegváry György

Dr. Kelemen Károly

Dr. Vass AG

A DUNA Svájci Magyar Tudósító előfizetői
előjegyzésükkel és adományukkal:

Dr. Ábrahám Géza

Dr. Babarczi László

Csermely Tibor

Hajas Erzsébet

Dr. Irányi Béla

Janauscek József

Kubik László

Miháلكovics Charles

Dr. Missura Tibor

Dr. Muzsnay Jenő

Dr. Osváth Péter

Szabó Georges

Szabó Károly

Szilágyi Tibor

†Tóth Mihály

Tóth Vilmos

Újhelyi Jenő

*Hálás köszönettel
a kiadó*

A HONFOGLALÁS TÉNYE ÉS HADTÖRTÉNETI ÉRTÉKELÉSE

Összeállította:
KATONA SÁNDOR

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT
SVÁJC

GILDE VERLAGS- UND
HANDELS-GMBH
SCHWEIZ

GILDE KÖNYVEK

© by DUNA Verlag, Switzerland
GILDE Verlags- und Handels- GmbH
Gilde Barnabás felelős kiadó
CH-5615 Fahrwangen, Schweiz

Fedőlap tusrajza:
†Nemesszeghy Jenő (Ausztrália)

A térképvázlatokat készítette:
[vsb] Somorjai Béla (Svájc)
és Balogh Zoltán (Németország)
Szerkesztés, tördelés:
Gilde-Majzik Zsuzsanna

ISBN 3-9520846-3-8

Készült a Gyomai Kner Nyomda Rt.-ben,
a nyomda alapításának 114. esztendejében
Felelős vezető: Papp Lajos vezérigazgató
☎ 66/386-211

ELŐSZÓ

Évekkel ezelőtt, a világkiállításra és a millicentenáriumra való előkészületek során mi, kint élő magyarok azt reméltük, hogy a kommunista rendszer összeomlása után a közoktatásunk és történelmünk értékelése végre helyes mederbe terelődik és hamarosan sor kerül egy átfogó, országos méretű történettudományi felülvizsgálatra.

Tévedtünk. Az elmúlt évtizedek szellemi kényyszerhatása olyan súlyos zavarokat okozott a magyarság történelmi tudatában, hogy például a csodálatos Feszty-Körkép ünnepi felavatásán (1995. július) a honfoglalásról téves magyarázatok és értékelések is elhangzottak a hivatalos körök részéről, továbbra is azt a tévhitet táplálva, hogy a Kárpát-medence nagytömegű szláv lakosságát a hódítón bejövő magyarok leigázták.

Történettudományunk nemcsak elhanyagolta a nagyszabású honfoglalást, de el is torzította azt. A történészek menekülő kényyszerhelyzet okaival magyarázták és főleg csak a Vereckei hágón „vonultatták” be Árpádék seregeit, és a több százezres létszámú köznépet szekerestül, jószággal együtt. Hogy hány történész vállalkozott vereckei terepszemlére? – nem tudni, de azt igen, hogy a történelmi tényeket nem igazán tárták fel, hanem jobbára hamis mítoszokat gyártottak az íróasztaloknál, főleg olyan idegen leírásokra támaszkodva, ahol a magyarságot, a magyar történelmet elferdítve ábrázolták. Az Akadémia támogatta a tévtanok szerzőit, híveit, és nem szorgalmazott tudományos felülvizsgálatot, a független, szabadon dolgozó, más irányzatú magánkutatókat pedig figyelemre se méltatta. A nyu-

gati magyar történészek munkásságát sem ismerte el, sem a magyarság származása, sem nyelvünk eredete kérdéseiben. Pedig az évtizedeken át végzett kitartó, lelkiismeretes munka eredményeként ők alapvető történelmi tényeket tisztáztak és helyesbítettek. Kutattak, kerestek és megbízható forrásanyagokhoz jutottak, a feldolgozások során új tudományos alapokat raktak le. E sokrétű munkásságnak igazi mérföldköve a zseniális **Padányi Viktor** (1906 Vatta – 1963 Melbourne) Buenos Airesben 1963-ban kiadott **Dentumagvaria** c. korszakalkotó alapműve, mellyel óriásit lépett előre a nyugati magyar történetkutatás.

E tudományos eredményeket nem lehet elvitatni és ehhez a szellemi nemzetvédelemhez híven csatlakozva a millicentenárium közeledtével, 1992-ben elhatároztuk, hogy – bármilyen kis lap is a DUNA –, megemlékezünk benne a HONFOGLALÁS–HONALAPÍTÁS világraszóló tényéről a nyugati magyar történetkutatás segítségével. Annál is inkább, mert a hazai történelemszemlélet iránti csalódásunk 1990 után sem ért véget. Továbbra is számtalan, régi hamis sémák szerint fogalmazott, elavult elméletekkel teli írást olvastunk hazai szerzőktől, különösen múltunk honalapító nagy fejezetéről. (Egyik kirívó példa: Lázár István: Kis magyar történelem c. könyve, melyben ez olvasható: „Az etelközi magyaroknak csak egy kis részük higgadt, földművelő, a többi csikas, nomád katonafajzat”. „Közép-Európába ékelődött farkasétvágyú népség”. Ráadásul e „mű” többszöri kiadásban, díszes album alakban németül (!) is megjelent képekkel bővítve.)

1992-ben felhívással fordultunk azon ismerős személyekhez, akik történelmi témákkal foglalkoznak, hogy segítsenek röviden összeállítani a Honfoglalás történetét a DUNA Tudósítóban való közlésre. Felhívásunkra vitéz Katona Sándor jelentkezett Münchenből, aki a különböző

forrásmunkák, dolgozatok, tanulmányok összességéből – különös tekintettel Padányi műveire –, rövid időn belül összeállított egy hadtörténelmi értékelést a honfoglalásról. Az idő rövideje és egyéb körülmények miatt a kézirat bizonyos változtatásokra, kiegészítésekre szorult mielőtt megjelentettük. Végül is e sorok írójára hárult – lektor hiányában – a teljes szöveg ún. sajtó alá rendezésének nehéz feladata.

A DUNA 1992/5–6. számától kezdődően folytatásokban közöltük a dolgozatot és hamarosan váratlan nagy visszhangra talált az olvasók körében és igény mutatkozott a különnyomatra. Egy akadémikus csoport Zürichből, dr. *Szegváry Györggyel* az élen jelentős anyagi segítséget is előlegezett a könyvnyomásra, melyhez a DUNA olvasói köréből számosan csatlakoztak előfizetésekkel és adományokkal.

Sajnos, különböző problémák, zökkenők késleltették a kivitelezést. Nagy sokára azonban mégis csak sikerült a folytatásos szövegeket véglegesíteni, könyv alakra átdolgozni és a történelmi események közlését Árpád fejedelem halálával befejezni. A honfoglalás és az azt követő évszázad a honalapítás hadászatiilag való biztosításának kora, tehát szorosan összefüggő történelmi folyamatok, mégis lezártuk 907-tel az események közlését, mert a folytatás – a Lech-mezei csatával, illetve a Quedlinburg-i követjárással bezárólag – további kutatást és pontos, történelmi szakfeldolgozást igényel.

Reméljük, hogy e kiadvánnyal sikerül hozzájárulni a honfoglalás valóságghú történetének tisztázásához.

Fahrwangen, 1996. május

*A DUNA KIADÓ nevében
Gilde-Majzik Zsuzsanna*

BEVEZETŐ

ŐSTÖRTÉNETÜNK ÉS HONFOGLALÁSUNK TÖRTÉNETKUTATÁSA

ŐSTÖRTÉNETÜNK nemzeti múltunk ama szakaszát jelenti, amely megelőzi az anno Domini 896. évet, tehát Árpád fejedelem magyarjainak a Kárpát-medencébe való beérkezését.

A nagy történelmi kapu, amelyen át a Kárpát-medence előtti történelmünkől a Kárpát-medencébe vezet a történetkutatás: a HONFOGLALÁS.

Honfoglalásunk esetében foglalkoznunk kell annak előkészítésével, az ún. „kettős hadjáratú” végrehajtásával, valamint a „foglalás” keretében történt teljes „kézbevitel” – „betelepítés” tényével.

Tényismeret nélkül felelőtlenség bármiről is „értékítélet” nyilvánítani. Fokozottan érvényes ez az elv eme fontos, nemzettudatunkat alapjaiban meghatározó, azt döntően megerősítő, vagy elsorvasztó ismeretanyag főkérdéseiben.

*

A korai középkor európai nagyhatalmából a trianoni csonkaság állapotába süllyedt Magyarország torz furcsaságai közé tartozik történettanításunk.

A mindenkori magyar oktatáspolitikai végzetes hibája, hogy nem szakított a – múlt században idegen hatásra kialakított – helytelen történelemszemlélettel, melynek következtében generációkat nevelt fel hamis tanokon.

A magyar ősmúltat elhanyagolták, a honfoglalásról szóló tananyag hiányos és valótlan, erősen az osztrák és német történetírásra támaszkodó, vert hadaknak ábrázolva, meneküléssel magyarózva Árpádék „belovagolását” a Kárpát-medencébe. A honfoglalás korának eseményeit hadtörténeti vonatkozásban nem tárgyalják a tankönyvek. A régi középiskolákban még tananyag volt Julius Caesar galliai hadjáratának története, Hannibál híres átkelése az Alpokon, a Cannae-csata stb. de a honalapítás első 100 esztendőjéről inkább csak azt tanították mindmáig, hogy őseink a „kalandozások” korában „rablóhadjáratokra” jártak szerte Európában és ezek során Merseburgnál (933), majd Augsburgnál (955, a hírhedt Lech-mezei csatában) katasztrofális vereséget szenvedtek. A csúfondárosan megcsonkított és hazavergődött ún. „hét gyászmagyart” mutogatták generációkon keresztül ifjúságunknak. Mert Bécs szempontjából szükség volt a germán „nagyság” és a magyar „törpeség” hangsúlyozására és ezáltal egy kollektív magyar kisebbségi érzés kialakítására és fenntartására. 1945 után ez az elv fokozottan érvényesült, mert Moszkva hasonló érdekű és szándékú „bunkósítása” ugyanazt a nemzeti önbecsülésünket kiölő célt követte – sajnos sikerrel.

Így történt, hogy honfoglaláskori történetünk legjelentékenyebb komplexumáról: a magyar külpolitika és hadművészet 18 esztendő felölelő egységéről, amely a maga egészében a X. század legnagyobb európai szenzációja volt, nem tanítottak. Pedig a honfoglalás és az azt követő 100 esztendő hadtörténeti vonatkozásairól óriási mennyiségű magyar és idegen forrásanyag, adat és leírás állt a történetkutatás rendelkezésére és ezek összegezése merőben más képet nyújt, mint amit közép- és főiskoláinkon a magyar nép fiainak tanítottak, tanítanak.

A magyarok honfoglalása és honalapítása általános kon-

minentális szempontból is a legnagyobb hatású történelmi esemény volt a IX. század Európájában, amely a földrész történetét 11 évszázad óta szüntelenül befolyásolja, egyben nemzeti történelmünk legnagyobb és legfontosabb eseménye. Annyira nevezetes és fontos, hogy a magyar egyetemeken ennek a tárgykörnek legalább egy féléves kollégiumot kellett volna szentelni. Sajnos nem így volt. A honfoglalás nem érdekelte történettudományunkat, a szakirodalomban hiányzik részletes feldolgozása és Árpád kimagasló hadvezéri és messzelátó képességének méltatása, ugyanúgy hiányzik a X. századi magyar hadjáratoké is, melyek tévesen, még ma is „Kalandozások kora” néven közismertek.

A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN NYUGATRA MENEKÜLT MAGYAR TUDÓSOK ÉRDEMEI

A magyar történetkutatás 1945, de különösen 1956 után új irányba lendült fel a Nyugaton élő magyar tudósok és magánkutatók által, akik immár szabadon, politikai kényszerhatás nélkül folytathatták eléggé fel nem becsülhető munkásságukat. Íme néhány legismertebb név közülük: *Prof. Badiny Jós Ferenc* (Argentína), *dr. Baráth Tibor* (Kanada), *dr. Bobula Ida* (USA), *Csőke Sándor* (Ausztria), *dr. Érdy Miklós* (USA), *dr. Gosztony Kálmán* (Franciaország), *dr. Götz László* (Ausztria), *Fehér Mátyás Jenő* (Argentína), *Magyar Adorján* (Jugoszlávia), *Nagy Sándor* (USA), *Padányi Viktor* (Ausztrália), *Vajay Szabolcs* (Svájc).

Történészeink jó része új kutatási területet talált, első sorban az ún. Régi Kelet (= Mezopotámia, a Kaukázus vidéke és Egyiptom) magyar vonatkozásaiban. Nyugaton – végre! – hozzájutottak külföldi tudós kollégáinknak ama

műveikhez, melyekben **oknyomozó történelmi** és az **összehasonlító** (= polygonális = sokszögű) nyelvészet nemzetközileg elismert modern alkalmazásával, meg a régészet korszakváltó sikereivel **az emberiség őstörténetét újra írták**. Nyugaton a tudományos elit rájött, hogy az addig elfogadott **hellén kultúra előtt**, annál magasabb nivójú őskultúrák léteztek, amelyek azonban három és több ezer éve a föld alatt szunnyadtak és csak a **sírok, tornyok, piramisok, városok** kiásása után bukkantak fel. A régészekkel párhuzamosan a **szumérológia** úttörői bebizonyították, hogy a **kövek** mellett **írásbeli** adatok vannak, amelyek ismeretében rég letűnt hatalmas birodalmakat és azok magas szintű kultúráit lehetett rögzíteni.

Külön fejezetet érdemelne emigrációs tudósaink – a „nemzet napszámosai” – 40 évnyi munkásságuk eredményeinek részletes ismertetése. Itt azonban csak röviden mutatunk rá, hogy a fent említett kutatók számos tanulmányban, értekezésben, könyvkiadványban alapvető **történelmi tévedéseket** tisztáztak, miközben a hazai kiadványok túlnyomó része továbbra is a régi tévtanok szerint íródott, tele szándékos torzításokkal.

Sajnos, az emigrációban kiadott műveket – a 80-as évek végéig – bojkottálták, nem engedték be a magyar olvasó közönséghez, csak illegálisan szivároghattak be az országba kis példányszámban. E tilalommal is sikerült a konzervatív erőknél késleltetni és talán fél évszázaddal is elodáznai az általános magyar történelmi revíziót és megújítást, amely elkerülhetetlenül előbb vagy utóbb, de mégis be fog következni hivatalosan is. Minden okunk megvan rá, hogy ebben reménykedjünk. Ma már a nyugati magyar kutatók műveire kezdenek figyelni otthon és néhányat újra nyomva terjesztenek, kihasználva a millennium esélyét, hogy a magyarságkép tisztuljon.

NEMZETTUDAT NÉLKÜL NINCS SZELLEMI-ERKÖLCSI MAGYAR MEGÚJHODÁS

Ezt a felismerést mi idekint, az emigrációban szüntelenül hangoztattuk, szóban és írásban egyaránt. Leegyszerűsített meghatározással: **a nemzettudat = a népre, földjére, múltjára, államára vonatkozó összes ismeret.** A nemzeti öntudat adva van, mióta csak létezik a nemzet. Állandóan hat és a nemzet csak addig létezik, amíg megőrzi öntudatát. Minden nemzet történetében vannak olyan kivételes tehetségű vezéralakok, akik a körülmények összejátszása folytán a maguk életével megtestesítik történelmük nagy erővonalait. Ők tartják ébren a nemzetben az önbecsülést, a nemzeti öntudatot.

Hazánk **három irányból jövő veszély ellen** kimagasló történelmi szerepet játszott: Könyves Kálmán, Hunyadi János és Zrínyi Miklós **délről**, Bocskai István, Bethlen Gábor, Thököly Imre, Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos **nyugatról**, Szent László, IV. Béla, Báthory István és 1945, meg 1956 hősei **keletről** jövő veszedelmekkel szemben állnak előttünk erkölcsi magaslaton. A történelem népszerűsítésére, azaz a nemzeti öntudatnak a legszélesebb népi rétegekben való ápolására a hősök, a nagy magyarok élet-rajza elsőrendű fontosságú.

HOGYAN AKARTÁK KIÖLNI A MAGYARSÁGBÓL A NEMZETI ÖNTUDATOT?

A 19. században a népek „**családfáikat**” kutatják. Eredetüket akarják minél messzebb „múltba” helyezni, minél magasabb, régebbi „ősi hőskorokkal” díszített kultúrával.

Ismerünk kis népeket, akik más nemzet rovására csinálnak maguknak hamis történelmet, eredeti ősi földrajzi és családneveket átírva, meghamisítva.

Nekünk magyaroknak, **BIZONYÍTÉKAINK** birtokában csupán annyit kellene tennünk, hogy ország-világ előtt **ISMERTETJÜK** és **TERJESZTJÜK** a történelmi valóságot.

Gesztáink, krónikáink, mondáink, hagyományaink, honfoglaláskori életformánk, kultúránk, megjelenésünk, szokásaink, számos más nyom és kútfők mind azt mondják: a Kaukázustól délre elterülő Káspi-vidékről, az egykori **SZKÍTIÁBÓL** indultunk a kora-középkori Kárpát-medencébe.

A nemzeti emlékezet e történelmi tudatból táplálkozott, generációkon keresztül ezt örökítették át apáról fiúra.

A törés akkor következett be, amikor Bécs rájött: a magyar nemzeti öntudatú népet erőszakkal nem sikerül megingatni. Gerincét csak más – család – módszerrel lehetséges megroppantani: meg kell hamisítani származásukat, eredetüket és dicsőséges történelmüket, hogy ne legyen, amire büszkének lehessenek és aminek tudatában képesek bármikor megvédeni függetlenségüket.

A XIX. században, a bécsi elnyomó politika sötét korszakában, nagy költőink – hogy ébren tartsák a nemzet lelkiismeretét, az ősi múlt iránti emlékezetet –, a régi dicsőségről énekeltek.

1848-ban a fellobbant szabadság lángjánál az ősi ére-nyek, a régi hírnév, nagyság visszaszerzését sürgette a gyűjtő hatású Nemzeti Dalban Petőfi Sándor. Nagy fel-adata, közös küzdelemre szólította a hű magyar szellemi kortársakat és a forradalmi ifjúságot:

*„A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy híréhez,
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot.”*

1848-ban a nemzet magára talált, de harcában elbukott és a világosi fegyverletétel után következett sötét elnyomó korszakban megkezdődött ellenünk a szellemi terror is.

Az első ostrom a tudomány fellegvárát érte, a Széchenyi István által – a kulturális és szellemi felemelkedésünk érde-kében – alapított Magyar Tudományos Akadémiát.

Miközben a kultúrnépek között folyt a versengés a szár-mazásuk bizonyítására és Európa-szerte felvirágoztak a művészetek, a trubadúrok énekeltek, – nálunk a sötétség uralkodott. Bécs az ország népét szűnni nem akaró kivég-zésekkel sújtotta és politikai terror rettegésében tartotta.

Az alig, hogy fellendült magyar tudományos élet, meg is szűnt. A pesti osztrák főparancsnok felszólította az Aka-démia elnökét, hogy a tudós társaság változtassa meg alap-szabályát. Az így „átfésült” szövegből aztán kihagyták azt a szakaszt, amely ott eredetileg a magyar nyelv használatát szabta meg. Aztán minden megtörtént, hogy a Legna-gyobb Magyar alkotása nemzetellenes irányba forduljon. Az Akadémia tagjait attól fogva a cs. és kir. (= osztrák) főparancsnokság nevezte ki!

A bécsitől elhajló tudományos álláspontot képviselő tudósaink nem kaphattak „katedrát” jó száz éven át! A katonai rémuralom alatt számos szépírónk is (Garay, Vörösmarty és Tompa) haditörvényszék elé került. To-

vábbi harmincat (!!)) azzal fenyegettek meg, hogy törvény-szék elé állítják őket. Aztán, mert ezek után sem bíztak sikerükben, Bach huszárjait zúdították a magyar nép nya-kára és 20 ezernyi „gensdarme” (magyar kiejtéssel „zsand-ár”) zsoldos hadsereg vérdíjas kémhada 9 éven át „vigyá-zott a rendre”.

Végtére is felkutatták és munkába állították a TÉVTAN tudományos törvényesítésére alkalmas tudósukat: **Hun-falvy (Hunsdorfer) Pál** (1810–1891) személyében, aki aztán a magyarság – közel ezer éven keresztül követhető – történelmét gyökeresen megváltoztatta és a magyar–hun–türk–szkíta származásvonalat, – amelyet a krónikák, regék, néphagyományaink és az ezekkel egyező Kr. u. első évezredbeli írásos emlékek is megőriztek –, felcserélte első-sorban a **vogulokhoz** és osztjákokhoz kötött, legközeleb-binek állított „rokonsággal”. Ugyanakkor a hun–türk–szkíta irányban végzendő tudományos anyaggyűjtést és összehasonlító vizsgálatot Budenz Józseffel (1836–1892) együtt, majd karrierista követőkkel és tanítványaikkal mintegy száz éven át lehetetlenné tették. (Budenz német származású nyelvész volt, aki 20 éves korában hallott elő-ször magyar szót, a finnugorizmus megalapítója, majd sikeresen gondoskodott az irányzat jövőjéről is).

Hunfalvy „Bábel tornya” c. előadását így fejezi be:

„Mi nem tehetünk róla, hogy Bábel tornyáról értekezve a Kalevalával és a finnizmussal végezzük.” Haláláig maka-csul kitarzott elképzelése és elmélete mellett, holott saját leveleiből is kiderül, hogy már **1857 óta Oppert-től** tudta, majd más világhírű tudósoktól is a magyarság eredetének délies, délkeleti irányát.

Nagy írónk, Gárdonyi Géza erősen bírálta Hunfalvyt:

„A magyar történetírásban Hunfalvynak Batu kán sze-repe volt: földült és elégetett minden hagyományt. A hun

rokonságot merőben megtagadta, s Atila magyar dicsőségét beledobta az Akadémia szemetesládájába”.

Az északi eredetszemlélet érintését a záró állásponttal fejezzük be, hogy megbukottnak, elavultnak kell tekintenünk ezt a száz év előtt uralomra emelt finnugor kultúrtörténeti, őstörténeti tant. Igazuk van az ősrégi keleti és nyugati följegyzéseknek, az írásos magyar ősemlékezeteknek, a krónikáknak, amikor szkíta-hunoknak mondják a magyarok őseit. A tudományosított északi elmélettel önkényesen megtagadták e hiteles forrásokban nyomon követhető magyar őstörténetet.

Alig szabadultunk meg Bécs béklyóitól, ránszakadt Moszkva börtöne. A Népköztársaság kultúrforradalma vezérlő doktrínája az ún. szocialista pártosság, amelynek igazi célját Tóth Dezső marxista szakértőjük leegyszerűsítve így jelölte meg: „pártosság = a szovjet érdekeknek megfelelő magyar magatartás”. Molnár Erik és munkatársai beépítették a „magyar” történetükbe az osztálygyűlölet fogalmát és eszmerendszerüknek megfelelően ők is átírták a magyar múltat. **A magyar történelmet, sajnos, gyakran mások írták meg nekünk és helyettünk, ezért itt külföldön is a sok millió kötetes könyvtárakban a magyarságról szóló írások változatlanul megdöbbentően hamis, torz képet nyújtanak, melyhez sajnos, néhány magyarországi szerző műve is hozzájárul(t).**

A millicentenáriumi nagyszerű alkalmat kínál a dicső múlt sokoldalú felidézésére, sorsdöntő események emlékének felfrissítésére, történelemszemléleti vizsgálatra, történetírásunk hiányosságainak pótlására, tévedések helyesbítésére.

*„Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot.”*

A kiadó

I. NÉPI KIALAKULÁSUNK FOLYAMATA

Amikor a magyar lovas tumánok (hadosztályok) 896-ban a Kárpátok hágóinál megjelentek, hogy a már régóta – felderítő vállalkozásokból is – jól ismert Kárpát-medencét birtokukba vegyék, már több, mint 2000 éves őstörténetükben kialakult sztepp-kultúrájuk minden jellegzetes vonását magukon viselték. Erőteljes, nyugodt, szívós alaptermészetük mellett államalkotó képességük biztosította helyünket és megmaradásunkat a Kárpátok karéjában.

SZÁRMAZÁSUNK – NYELVÜNK – ŐSHAZÁNK

Egy kínai közmondás szerint: „Még egy több ezer mérföldes kirándulás is egyetlen lépéssel kezdődik.” Eszerint nagyon könnyen lehetséges, hogy az ősmagyaroknak nemcsak ezer mérföldet, hanem annak a tízszeresét kellett megtenniük az évszázadok alatt, amíg mostani végleges hazájukat birtokba vették és berendezték.

A magyarok származását illetőleg számos teóriáról tudunk: a legendás szittyá leszármazásáról, a sumirokkal és az etruszkokkal való rokonságról, meg a Kaspi–Ural–Kaukázus nagytérségből – az ún. „ősnépről”.

A legendák és a népmesék nyúlnak vissza a legmeszebbre. A magyar mesék nagyon hasonlóak a keleti népekéhez. A magyar zene szerkezete a pentatónikus skála, szintén a keleti származást valószínűsíti. A XIX. században is a magyar elemi iskolás gyermekek tankönyveiben az állt, hogy a hunok, avarok és a magyarok tulajdonképpen

ugyanahhoz a néphez tartoztak és tökéletesen megértették egymást, esetleg tán nyelvjárási különbségekkel.

NYELVÜNK

Nyelvi hovatarozásunk azonban „hivatalosan” még ma sincs bizonyítva. Különböző feltevések, tanok az ún. „finnugor” nyelvcsaládba sorolták, amely azóta is vitás kérdés. Mióta ugyanis a régészet az orosz és a mezopotámiai térségekről, de a Közel-Kelet más tájairól is napvilágra került leletek sorát bocsátotta rendelkezésre, a nyelvtudomány hajlik rá, hogy a magyar nyelvet az ősnelvek közé sorolja.

A nyelvi témát érdemes alaposan kibővíteni egy idevágó érdekes írással, melyből egyértelműen kitűnik a magyar nyelv egyedülállósága.

Nyelvünk rejtelmait talán senki sem ismerte jobban, mint – legnagyobb művelője – **Jókai Mór**. Az ő meggyőző véleményét idézzük fel az alábbi részletekben. **Levente** c. drámájának utószavában ezeket írja 1897-ben:

„A legelső kérdés az volt, hogy **mik** voltak a magyarok ezer év előtt?

Meggyőződésem, mindenünnen elvont tanúságokból megerősült tudatom azt feleli erre a kérdésre, hogy a magyarok ezer év előtt is magyarok voltak, mások nem is lehettek.

Én ugyan teljes elismeréssel adózom mindazon tudós kutatóinknak, kik fáradságos utazások árán, kitartó tanulmányozással, helyszínen szerzett ismeretekkel a magyarokat távol égaljak lakóival rokonságba hozni törekeshnek. Mellemre tett kezekkel hajlok meg a nagybecsű ethnográfiai adathalmaz, az összehasonlító nyelvészet szólajstromai előtt; néma bámulattal tekintek úgy a finnugor, mint az

uraltáji és turk nyelvcsoportokat megállapító teóriákra, de minderre csak azt mondom, hogy „**eppur si non muove!**” A magyarok nyelve mindig magyar volt s semmi irányban meg nem mozdítható.

Hogy a magyarok Árpád honfoglalása idejében török nyelven beszéltek volna, lehetetlennek tartom. Hiszen kevéssel később már írott nyelvemlékkel bírunk a halotti búcsúztatóban. Hogy lehetett volna úgy elfelejteniök száz év alatt az ősi török anyanyelvet, hogy abból semmi se maradjon fenn, még csak az országnak egy félreeső zugában sem? S ki tanította volna őket meg a magyar nyelvre, mely egy és ugyanaz a Duna és Tisza mentén és a Székelyföldön?

Ha a magyar helységek neveit sorbavesszük, azok között alig találunk egy-két török hangzásút, azok is a török hódoltság emlékei; valamennyi mind magyar hangzású.”

„Tovább másfélszáz évnél tanyáztak az igazi törökök itt Magyarországon, amikor már a magyar nyelvnek irodalma, nyomdai terméke, prédikátori széke volt, – és elmentek innen, anélkül, hogy tíz magyar szó ragadt volna rájuk: a török ajk még csak ennek a névnek „magyar” a kimondására sem idomult soha; annak az most is „mádszár”. A két nyelv között nincs semmi amalgama, mely őket vegyülésre bírja.

De még több lehetetlenség is tolakodik ítéletünk elé, mely a nyelv kérdésen kívül útját állja Árpád magyarjai török voltának. Azóta, hogy Mohamed próféta az Izlám vallását megalkotta, háromszázhatvan év múlt el Árpád hadainak Pannoniába jöveteléig; ha törökök voltak, akkor izlámhitűeknek kellett lenniök. Arra pedig nincsen eset a világtörténetben, hogy török nemzet az Izlám hitét

elhagyta volna, s felcserélte volna mással, de különösen a pogány vallással, napimádással, tűzáldozattal. Se adat, se monda, semmi hagyomány nem tartotta fenn nálunk a török papok elnevezéseit, ellenben a táltosok és gyulák pogány papneveit.”

„Hogy tehát egy győztes, honfoglaló erős nagy nemzet, a legyőzöttek kedvéért, elhagyja a **nyelvét**, a **vallását**, a **szokásait**, az **életmódját** és a **kedélyhangulatát**, ez a hihetetlen föltevés legmerészebbike.

De éppen úgy nem találok semmi alapot a török nyelv-rokonság antagonistái, a finnugor nyelvtudósok föltevésére.

Amilyen őszinte tisztelettel viseltetem azon érdemek iránt, melyeket nyelvűváraink a tudományos világban a finnugor nyelvek és azok fenntartóinak ismertetése körül szereztek, annyira nem találok magamat arra indítva, hogy e néptörzsek nyelvében a magyar nyelv rokonát ismerjem fel.

Maga a ragozás, a grammatikai szabályok találkozása nem bizonyítja azt be. Épp oly kevésbé egyes szavaknak a finn, vogul, osztják, votják, zürjén, csuvasz, cseremis nyelvekben a magyar szavakkal gyakran nagyon is erőszakolt értelmi közössége. Hisz a tót nyelvben több százra megy azoknak a szavaknak a száma, melyek a magyar nyelvben otthonosak, azért semmi komoly tudós a magyar nyelvet szláv idiómának nem tartja.

Nem fitymáló büszkélkedés indít e megtagadásra. Hiszen a finn nemzet legnagyobb tiszteletemnek tárgya, – mely két milliónyi lélekszáma mellett az óriási orosz birodalomba beékelve, nemzetiségét ősi jó tulajdonainak, általános műveltségének fejlődésének, harcias erényeinek, csoda szorgalmának segítségével fenntartani képes, melynek tudósait, költőit, sőt politikusait a legnagyobb rokonszenvvel

kísérjük; – de amellet a finn népnek egész nemzeti jellege, szokásai, hajlamai annyira elütnek a magyarokétól, hogy ez eltérést csak nyelvének különbözősége múlja fölül. – A világirodalomban is számottevő naiv néphős regéje, a Kalevala pedig annyira idegenszerű ránk nézve, hogy mi azt átérteni sem tudjuk.”

„Ha a csalhatatlan tudományos világ egy népcsaládba soroz bennünket, a rokonságot is elvállalom, de azért határozottan állítom, hogy a magyar és finnugor nyelvek között azonos eredet **nincs** és nem volt soha.

De még azzal az állítással nem érem be, hogy „nincs”, hanem azt is be fogom bizonyítani, hogy **„nem is lehet”**.

A magyar nyelv alakult a jóhangzás és összehangzás szabályai szerint, a hogy semmi más nyelve a kerek föld művelt népeinek. Ugyanegy szóban mély és magas magánhangzók nem fordulnak elő, csak ritka kivételképpen. S ezt a szabályt követi a ragozás is. Az a, o, u nem kerül össze e, ö, ü-vel. Az „í” középhangúnak vétetik, de a ragozásnál ennek is szabálya van, aszerint, ahogy rövid (pontos) i, vagy hosszú (ékes) í képezi az egy, vagy két tagú szógyököt: például „szív”, ragozva „szivem”, „szív”, ragozva „szívom”, – „hív” – „hivem”, – „hív” – „hívom”, – „ír” – „írok”.

Némely nyelvűjítónk nagyot vétett e szabály ellen, a midőn a magyar helyesírásban az i, u, és ü magánhangzóknál az ékezet merőben kiküszöbölte, holott az ékezet a szavaknak az értelmét megváltoztatja.”

„Az egész világon nincs nyelv a magyaron kívül, melyben az ékezet (accentus) különböző elhelyezése, vagy elhagyása az értelmet megváltoztassa. Felhozom például ezt a szót „arat”, ez ékezet nélkül németül „er mäht”, a második hangzón az ékkel: „arát”, „die Braut” (accusativus), az elsőn az ékkel, „árat”, „den Preis”, mind a kettőn, „árát”

„seinen Preis”. A versírási prozódia is azt az állítást igazolja, hogy a magyar nyelvben az ékezés és a kettős betűk a magánhangzók hosszú kiejtésénél mellőzhetetlen szabályt képeznek: úgy hogy szabályszerű hexametert a klasszikus ó-görög és latin nyelven kívül csak a magyaron lehet írni; a többi európai mívelt nyelvek hexameterre kerepelő zsvaj, de nem metrikus vers.

A magyar népajk nem tűri a mássalhangzók halmozását; idegen szavaknál a kezdő kettős hangzók elé magánhangzót illeszt: „scholá”-ból így lesz „iskola” „Stall”-ból „istálló”, „Stephanos”-ból „István”. Míg a szláv nyelv épen a mássalhangzók ropogtatásában keresi erejét: némely szóban egy magánhangzó sem fordul elő: „szmrt”, „vfk”, „Szrb”. A német nyelv is a mássalhangzók halmozásával jellemzi alkotását: idegenből vett „p” betűvel kezdődő szavakat megélesít egy közbetett „f”-fel, „Pfaff”, „Pfeffer”, „Pfau”, „Pfründe”, „Pfungsten” stb.”

„Hogy csak a menést jellemző szavakat soroljam elő, melyeknek legtöbbször más európai nyelven csak hozzá tett melléknévvel lehet kifejezni: a járásra átaljában „megy, jár, jön, járkál” a különböző lassúbb, vagy tétova járásra „ballag, kullog, vegyeg, csoszog, koszog, cammog, sompolyog, tipeg, toppog, vánszorog, botorkál, libeg, lejt, mászkál, sétál, ódöng, lézeng, révedez, tébolyog, bódorog, cseleng, ácsorog, ógyeleg, barangol, csatangol, tekereg, csavarog, kószál, kóborol, lépeget, bujdosik, hátrál”, – huzamos járásnál „cafol, baktat, inal, talpal, gyalogol, kutya-gol, eblábol”; – gyors járásnál: „fut, szalad, lohol, nyargal, vágtat, rohan, suhan, robog, iramodik, nyomakodik, csörtet, dobog, kalimpáz, elszelel, elillan, uszul, veselkedik”. Hol vannak ezek a török és finnugor nyelvekben?

S ez az általános nyelv alakulási szabály az, mely a magyar nyelvet minden más nyelvtől merőben különbözővé teszi.

Ez az, ami lehetetlenné tesz minden rokonságot akár a finnugor, akár a török nyelvekkel; amely lehetetlenséget grammatikai szabályok és egyes szavak hasonlóságai át nem hidalhatják.”

„Ezeknek a nyelvsajátságoknak az összevetése vezet engem arra a meggyőződésre, hogy a magyar nyelv éppen úgy elkülönítve magában áll, mint a magyar nemzet maga, s hogy ez a nyelv ezer év előtt is magyar volt, mint volt az Árpád vezette nemzet.”

*

Sajnos, Jókai kitűnő nyelvészeti megfigyeléseit, érveléseit nem népszerűsítették az elmúlt száz évben, sőt elhallgatták, mert az uralkodó finnugor elmélettel nem illeszthető össze.

KÖZBEESŐ ÁLLOMÁSOK: AZ ŐSHAZÁTÓL LEBÉDIÁIG

A nagy népvándorlás előtt (Kr. u. 200–800) két világhatalom uralta az óriási kontinenst, Euráziát: a **rómaiak** és a **kínaiak**.

A két világhatalom között elterülő végtelen sztyeppéken és pusztaságokon éltek az alig ismert, folytonos vándorlásban élő lovasnomád népek. Ezek ellen a veszélyes, katonailag kitűnően megszervezett és vezetett lovascsapatok ellen emelték a kínaiak a világhírű „kínai nagyfalat”, a rómaiak pedig kiépítették határvédő rendszerüket (limes).

Amikor azután a kínaiaknak sikerült az I. évszázad végén a hunokra súlyos csapást mérni, ez a nomád népek között kétségtelenül legerősebb nép nyugatra húzódott és a IV. század végén elért a Volgához. Az útközben hozzá-

juk csatlakozott népekkel megerősödve nyomták maguk előtt a többi nomád népet nyugat felé. Így alakult ki a népvándorlás keletről nyugatra. Ez, a népek kelet–nyugati tömegvándorlása, 3 nagy hullámban ment végbe:

- az első hullám a germánok,
- a második a hunok,
- a harmadik pedig a szlávok voltak.

Árpád magyarjai a IX. században érték el a Kárpát-medencét és ott egy olyan jól megszervezett államot alapítottak, amely immáron 1100 esztendeje áll, minden külső és belső veszély ellenére is. E sikeres államalapításról és megtartásáról szeretnénk a következőkben beszámolni.

DENTUMAGYARIA

A honfoglalás-honeyesítés megvilágítására Dentu-magyarától kell kiindulnunk.

DENTU-MAGYARIA nevét Kézai Simon krónikájából ismerjük, de csak mesészerű leírás formájában. Időközben azonban számos bizánci, görög, arab és perzsa forrásból pontos adatok állnak rendelkezésünkre, amelyekből párat itt felsorolunk:

Helye: a Meótiusz nevű, mérhetetlen kiterjedésű ún. „pontuszi” mocsarakban volt. (1. sz. vázlat.) **Kiterjedése:** É–D-i irányban 400 km és több, mint 400 000 km², vagyis nagyobb volt, mint a későbbi történelmi Magyarország.

Fővárosa: Zaporogye (a mai Saporosje). Számos akkora városa volt, hogy azokat – kereskedelmi jelentőségük miatt – az arab, perzsa, görög utazók jelentéseikben mindig meg-

neveztek: Tenyő, Karakán, Szalma, Szaka, Gyana-Káta. Legfontosabb városa Kiev, az akkori fegyver (szablya!) gyártás első európai központja. Legészakibb városuk volt Győr. (A Nyék törzs székhelye lehetett, talán Kievtől északra fekkent).

Létszáma: ez időben mintegy 200 000 lélek, amelyből – külföldi feljegyzések szerint – 10 000 lovas hadsereget állítottak ki.

Történelme: A századokon keresztül dúló háborúk elől három nagyobb hullámban és egyre nagyobb tömegben menekült a békésebb lakosság a biztonságot jelentő ingoványokba és csak arra várt, hogy egy kellő tekintélyű vezér egy néppé szervezze őket. Az első, akinek sikerült ezt megvalósítani, **Opos** néven ismert Árpád-ős volt. 739-ben érkezett oda egész környezetével: katonáival, papjaival együtt, de vele jött az ezer éves szabír államok teljes diplomata, kereskedő és vezető rétege is. Opos kiváló szervező volt, mert hamarosan állammá kovácsolta az addig minden közös kapocs nélkül, „kalandozásokból” élő, vegyes összetételű népet. Ez volt Dentu-Magyarìa alapítása.

Opos után **Csaba**, majd (perzsa feleségétől származó) fia, **Edemen** volt a kaganos (fővezér). Edemen fia – **Ügek**, (Árpád nagyapja), – krónikáink szerint – egy (Attilától közvetlenül származó) „hun-királylányt”, a legendás szépségű **Emesét** vette nőül és biztosította uralkodóházának jogutódlását és a hun vezetőréteg támogatását. Ügek fia, **Álmos** 819-ben született és 895-ben halt meg természetes halállal. (Minden egyéb elképzelés Álmos halálát illetően alaptalan.) Álmos tovább építette apja messze tekintő családi kapcsolatait és ezzel megalapozta és gyarapította azt a potenciális erőt, amivel az akkori hatalmi rendszerben (értsd ellenségés érzelmű szomszédaink közepette) nem-

csak pusztá fennmaradásukat biztosította, hanem a későbbi nagyszabású terveinek megvalósítását is: a Kárpát-medence elfoglalását.

Álmos 839 és 850 között Kievből saját maga képviselte a vezéri törzset, ott nőül vette a Kazár Kaganátusnak a Dentu Magyarìa ellen kiépített „gyepű”-törzsei közül a legerősebbnek, a Nyék onogur törzs fejének a leányát. Amikor apósa utód nélkül meghalt, Álmos örökölte annak a törzsnek a vezetését. Ezzel kezdődött meg az előbb említett kazár „gyepű” 3 törzsének az elvonása Dentu-Magyarìa szabír-magyar törzsei közé.

LEBÉDIA

Íde tartozik annak a történelmi tévedésnek a felszámolása, miszerint Lebédia egyik „Őshazánk” lett volna. Ezt a tant az ún. finn-ugoros elmélet képviselte. Az 1. sz. vázlat szerint: a 3 kazár-gyepű-törzs területét hívták egykori (bar-szil?) kaganja után Lebédiának, ahol is a három onogur törzsre (**Nyék**, **Kéri** és **Keszi**) „vigyázott” egy kök-türk (kazár-hú) törzs. Ennek a „felvigyázó” törzsnek a kaganjait **Csobáncnak** és **Kenéznek** hívták. Miután ezek a nevek honfoglaló törzseinknél később szerepeltek, nagyon valószínűnek látszik, hogy ezek a kök-türkök is átálltak a későbbiekben a magyar törzsszövetséghez. –

Az egyre nagyobb katonai erőt képviselő Dentu Magyarìa elleni határbiztosításukra a kazárok (az éppen említett „gyepű”-n kívül, a délebbi közös határszakaszon) egész várrendszert építettek ki, amelyben Sarkel volt a leghíresebb kővár-központjuk, de e mellett még további 11 kő- és egész láncolatot alkotó – föld-várat is, hogy az egyre puhuló-gyöngülő kazár kaganok fővárosukat, Asztrachánt, nyugat felé – őseink ellen – biztosítsák.

Álmos után fia, Árpád is onogur leányt vett el, míg 2. felesége – az első elhalálása után – egy viking/normann hercegnő lett. Tőle született utolsó fia, **Zsolt** (893-ban.) Árpád eme „beházasodása” következtében átvehette a négylófarkas fejedelmi **Megyeri** törzs mellé a **Nyék** törzs vezetését. Ettől kezdve a vezéri családnak mindig két törzse volt.

AZ ÚN. „BESENYŐ-KOMPLEXUM” KÉRDÉSE

Besenyő támadásról egyébként egyetlen krónikánk sem ír. Csupán „Bíborban született” **VII. Konstantin** ír ilyenről közismert művében („A Birodalom kormányzásáról”) – de ezt bosszúból tehetta, mert **Botondék** három ízben, megszegyenítő módon visszafizettek neki azért a hűtlenségért, amelyet ennek apja, **Bölcs Leó** a Levente-hadjárat alatt szerződészegésével követett el 895 tavaszán. (Erről a későbbiekben még bővebben lesz szó.) Egy olyanféle (hamis) beállítás, miszerint az Árpád-honfoglalás egy kényszerhelyzetből eredő fejvesztetten menekülő őseink „rögtönzött” műve volt – tökéletesen következetlen és értelmetlen. A nehéz, ökör-vontatású szekerekkel napi 15–20 km-es menetteljesítményű törzsszlopokat a besenyő könnyű lovasság (napi 150–200 km-es sebességű csapata) napokon belül utolérhette volna! Azok elől nem lehetett menekülni, csak harcolni velük –, ha ilyen besenyő támadás lett volna! Ámde ilyen komoly ellenségeskedésről ez időben már szó sem volt! Ellenkezőleg: a legújabb tudományos kutatások bizonyították: a besenyőkkel szerződéses viszonyban hajtották végre Árpádék a kettős hadjáratukat 895-ben, ahol a besenyő lovasságnak pontos feladatai voltak, amelyeket ők olyan kitűnően végrehajtottak, hogy ennek elismeréseképp – Árpád egyik leányát, **Ágocskát**,

a besenyő vezér-kagán **Teveléhez** adta nőül és a besenyő törzsek a honfoglaló magyar törzsekkel egyenjogúnak elismerve, az ország szívében kaptak szállásterületet (Nagykátán körül). A Kárpát-medencébe nem „megtépázva” érkeztek a besenyő-támadás következtében „pánikszerűen” menekülő őseink, hanem teljes harci erejük birtokában, úgyhogy – ottani berendezkedésük után – négy év múlva elkezdhatték tervszerű megelőző hadjáratukat és majd minden nyugati szomszédjuknál leadták „névjegyüket” – ahogy Padányi Viktor ezt oly találóan kifejezi erre vonatkozó munkájában.

Akármit is írt **Hóman Bálint** történész, egy ilyen „besenyő-vereség” sohasem volt. Ésszerűen hogyan lett volna pl. az is lehetséges akkor, hogy Árpád seregei több mint 100 000 km²-nyi területet, (ami országuk felét jelentette) vettek el egyedül a fő-ellenféltől, a velük közel egyforma katonai erőt képviselő és egy Árpád-szerű vezér, **Simeon** (893–920) vaskeze alatt álló bolgár rokonainktól?!

Honfoglalás kori
tarsolylemez

Törzs- vagy nemzetségszó aranszereléses szabljájának helyreállított rajza (*Geszteréd*). Dienes István: A honfoglaló magyarok c. könyvéből

II. A HONFOGLALÁS TERVE

ELŐKÉSZÍTŐ HADJÁRATOK

Árpád éppen 20 éves férfi lett, amikor átvette a Nyék onogur törzs vezetését. Ekkor (860-ban) megindult az ún. előkészítő hadjáratok sorozatával a szövetségi rendszer megszilárdítása, a csapatok rendszeres, egységes katonai kiképzése, a Duna-medence legalaposabb felderítése, a folyvonalási utak, a terep és az erősségek pontos felmérése. Árpád személyesen vette föl a kapcsolatot a hun, avar és székely legfontosabb népcsoportokkal, közben bemutatta a saját katonai erejét nekik és zsákmányokkal hazatérve, föllekesítette a törzseket a hadjáratokból diadalmasan visszaérkező lovasezredek „beszámolóí” révén.

860-ban rajtaütés a Krími-félszigetre. A krími bejáratot őrző két kulcs-város már 790 óta szabir tulajdonban volt: Kerics és Szurozs (Szoros?). Mindkettőt a kazároktól vette el annak idején **Edemen**. Árpád vezér mostani hadjáratában foglyul ejtette **Cyryllt**, aki az ottani kazár nép megtérítésére érkezett a félszigetre. Ez ugyanaz a Cyrill, aki később az ún. „glagolica-ABC-t” s azután az írott „szláv” nyelvet készíti el bátyjával, **Methoddal**. Eredetileg a fivéreket Constantinnak hívták és megfelelő lelkészi és diplomáciai kiképzés után Bizánc olyan feladattal küldte ki őket, hogy a „szlávok” akkoriban minden nagyobb politikai keret nélkül, szétszórtan települt népcsoportjait a görög egyházhoz szervezzék be. Ez tehát tulajdonképpen a római egyház ellen irányuló egyház-politikai akció volt, Róma és Bizánc versengésében, a Balkántól a mai Csehország

száig terjedő terület „meghódítása” végcélal. Ha Árpád 860-ban nem engedte volna szabadon Cyrillt, másként fordult volna a világpolitika e kulcsterületen. Nem görög-keletiek lettek volna a morvák és a többi „szlávok”, le a bolgárokig, hanem római katolikusok (mint később a magyarság) és akkor nem állott volna elő – a szláv nyelv terjesztése után – a pánszláv mozgalom, a mi történelmi tragédiánk. Ebben a rajtaütésben Árpád hadtestében a szabi-rokon felül onogur ezredek (tehát a nemrég hozzájuk átpártolt Nyék törzs tagjai is) és a normann lovasok is (Askol és Dir kievi népéből) részt vettek már.

862-ben Pannónia területére vezetett hadjáratot Árpád. **Hinkmár** érsek jegyezte föl, hogy ott „az eddig ismeretlen Ungár ellenség jelent meg” náluk.

870 körül kerültek őseink első ízben érintkezésbe a besenyőkkel. Akkoriban azoknak 8 törzsük volt (Értém, Csur, Gyula, Kölpő, Karabó, Talmad, Kap és Csap) és mintegy 80 000 lovast kitevő – felében támadó – harcerejükkel ez időben erősebbek voltak, mint Dentu-Magyaria. A besenyő járőrök átlépték a Volgát és kb. olyanféleképp „kalandoztak” Nyugatra a Don és a Dnyeper felé, mint később őseink tették, főleg Nyugat felé. Ez állandó nyugtalanságot, készültségi állapotot jelentett az ott élő s a törzseket Kelet felé biztosító védő-gyepűknél, – elsősorban a **Jenő** és **Gyarmat** törzsek szállásterületén. Egy ilyen bizonytalansági helyzet nem illett bele Árpádék további terveibe – gátolta nyugodt előkészületeiket, lekötötte tetemes katonai erejüket s így indokolta annak a területnek a kiürítését. Mielőtt véglegesen döntött volna a vezéri (immár kettős) törzs nagytanácsa (amit **Szer**-nek neveztek a régi, még Babyloniából átöröklött ősi szokás szerint), Árpád még egy hadjáratban akarta megvizsgálni terveik helyességét.

885-ben ezért újabb önálló hadjáratot vezetett **Szvatopluk** Morvaországa ellen. Ezt most már annál is inkább megtudta tenni, mert időközben a másik két onogur törzs is átállott hozzájuk (**Kéri** és **Keszi**) és így erősebb lett, mint a besenyők. A 3 „kóbor” törzs végképpen elszakadt Kazáriától, amely így az állandó besenyő nyomás alatt lassan elvesztette előzetes katonai túlerejét és nem tudta azt megakadályozni, hogy a 3 nyugati gyepűtörzs: a **Nyék**, **Kéri** és **Keszi** átálljanak ellenségéhez, Dentu-Magyariához. – Árpád újból játszva nyert. „Szvatopluk” ugyan elmene-kült, de seregét tönkrevérték őseink és Árpád azzal a biztonsággal tért haza, hogy a három avar törzs (**Aba**, **Bors** és **Örsúr** kagánok alatt) szilárdan áll az általuk tervezett honegyesítés végrehajtása mögött.

Amint Árpád hazatért és a **Szerben** eldöntik, hogy Dentu-Magyariát földadják és az egész néppel áttelepülnek a kitűnő legelőkkkel és vízzel bőségesen rendelkező, tehát az ő állattenyésztésükre kiválóan alkalmas **Etelközbe**, a Gyarmat törzs vezetője népe felével kivált az addigi törzsszövetségükből és visszahúzódott előbbi hazájuk területére, a Kaukázustól délre fekvő Kur folyó vidékére. Álmos, aki ekkor már 60 éves agg, képtelen volt ezt megakadályozni. Bár nincsen bebizonyítva, kútforrás tehát nem áll rendelkezésre, csak az ésszerűség mondja, Padányi Viktorral együtt: ez volt az oka – Árpád határtalan népszerűsége mellett –, hogy Álmos ettől kezdve csupán mint „szakrális király”: Patesi szerepel Ungvárig, míg Árpád a valóságos kázas, azaz a főkagán, a négy lófarkas, kétségtelen vezér! Órá jut ezzel a Dentu-Magyaria felszámolásának és kiürítésének a hatalmas feladata is, amelynek előkészítésére egyetlen tél állott rendelkezésére és amelyet olyan nagyszerűen oldott meg 888-ban.

Az áttelepülés valóban nagyon veszélyes lehetett volna!

Árpád zseniális szervező képességét bizonyítja, hogy ezt az óriási méretű ember-, állat- és anyagmozgatást minden veszteség nélkül hajtotta végre. Ez csak úgy képzelhető el, ésszerű elgondolással, hogy

- a) a besenyőkkel már akkor megegyeztek abban, hogy azok békésen átvehetik tőlük Dentu Magyaria kiürített területeit (hídfóket hagytak maguknak!)
- b) a továbbiakban támogatják majd Árpádékát, amikor ők tovább vonulnak a Kárpát-medencébe,
- c) annak utána a besenyők megkapják tőlük Etelközt is,
- d) a későbbiekben hullámokban betelepülhetnek ők is a Kárpátoktól védett, „tejjel-mézzel folyó” mesés Pannóniába.

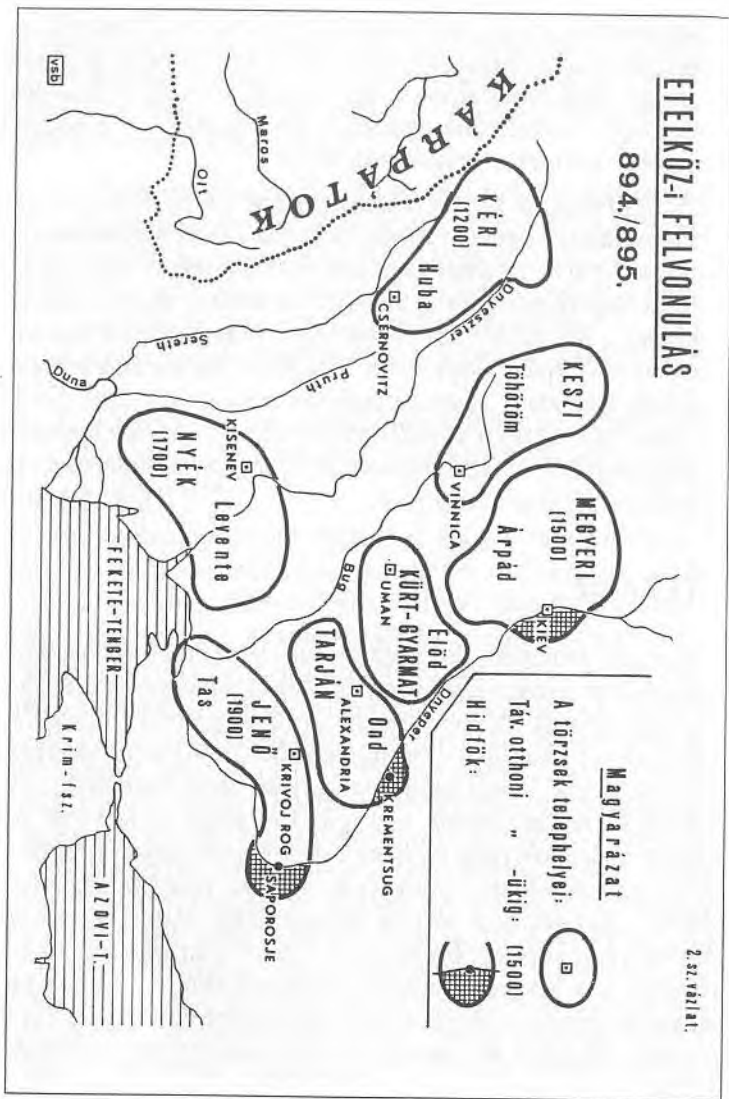
Az áttelepülésnél az egész nép fölvonult a legbiztosabb átjáró, Kiev környékére. Az egyes törzsek, az azelőtti telephelyeiknek 400–600 km-re fekvő kiindulási helyeitől függően, azaz kb. 3–4 hetes fáradságos utazás és állatterelés után – egymástól jelentősen eltérő időközökben érkeztek be a gyülekező helyre, Kiev mellé. Képzeliük el: a folyamátkelés a modern világban is talán a legkockázatosabb hadműveletek egyike. Kb. félmillió ember, állatok milliói tömörültek össze, a szekerekre fölhalmozott mindennemű anyaggal együtt egy egészen szűk területre. Őket élelmezni, az állatokat legeltetni, itatni kellett, minden eshetőségre számítva az egész átkelést katonailag biztosítani. Ha ebben a helyzetben színre léptek volna Hóman Bálint besenyői, akkor bizony a történelem nem ismert volna meg egy népet, amelyet magyarnak hívnak. Ennek azonban semmi nyoma sem volt! Ez a tény újabb megcáfolhatatlan bizonyítéka annak, hogy ebben az időben már baráti megegyezés állott fenn a magyarok és a besenyők között.

Máskülönben csapnivaló idióták lettek volna Árpádék is, hogy ekkora kockázatba mentek bele, de a besenyők bekéi is, hogy nem használták ki ezt a kínálkozó kitűnő alkalmat, hogy örökre tönkreverjék „ellenségüket” és elvegyenek tőlük mindent, amijük csak volt!

A végrehajtás ténye oly szervezési teljesítmény volt, ami csodálatot érdemel, még akkor is, ha meggondoljuk, hogy a 7 törzs ilyenféle folyam-átkelési műveletet többször is végrehajtott már azelőtt, ha nem is ekkora méretekben... Az átkelő törzseket úgy osztotta be és akként irányította Árpád, hogy azok a későbbi honfoglaló feladatoknak megfelelő csoportosításban helyezkedtek el Etelközben, ami egyben a felderítés, biztosítás és összeköttetés szempontjából is, de az ellátás és kiképzés tekintetében is a legcélszerűbbnek bizonyult. (2. sz. vázlat)

ETELKÖZ

Csupán átmeneti, ún. készütségi telephelye volt őseinknek. A hon elfoglalására további előkészületekre volt szüksége a roppant alapos, körültekintő Árpádnak. A Nyék törzs ugyan már 28 éve velük élt és annak lovasezredei már két pannóniai hadjáratban is Árpád alatt harcoltak, de a Kéri és Keszi törzsek csak pár éve álltak át közéjük és ezeket (már csak erősen eltérő nyelvjárásuk miatt is) át kellett szervezniök és átállítaniök a híres magyar harcmódorra. Egyáltalán: a 890-es vérszerződés után kapta meg Árpád az önállóságukra annyira féltékenyen vigyázó többi törzstől is a korlátlan vezetési lehetőségeket és csak azóta láthatott hozzá – végre! – egy egységesen kiképzett, egyformán felszerelt és vezetett közös hadsereg megszervezéséhez.

A harcos-kiképzés a törzsenként felállított kiképzőtáborokban (amelyek célszerűen egyúttal élelmiszer- és lótap raktárak is voltak) történt. Az új tízes rendszer adta meg a hadsereg világos szervezetét: egy ezred valóban ezer lovasból állott, amely 10 századba tagozódott s az 1+9 pedig „tized”-ekbe. 10 ezred képezte a törzsek legnagyobb összefüggő egységét, a **tumán**-t (tömény, ebből származik a ma is használt „töméntelen”, azaz nagyon sok, tízezernyi...) Olyan forrásmunkák is vannak, miszerint a régi hun szokás után – voltak „pejlovas”, meg fekete (rappen), azután szürke (Schimmel) lovasezredek, azaz lószínűk szerint összeállított alakulatok is.

Ismeretes, hogy Árpádék, – akinek valószínűleg amolyan vezérkari főnöke lehetett a híres **Kurszán**, egyben az egységes katonai kiképzés legfelsőbb vezetője, – különálló, teljesen függetlenített egységekbe foglalták össze az ún. jelentőlovasokat, akiket elsősorban az óriási távolságokat hihetetlen gyorsan áthidaló „futár-láncokba” állítottak be.

A VÉRSZERZŐDÉS

A 888-ban olyan ragyogóan végrehajtott áttelepülés és az Etelközben történt, általános megalégedésre szolgáló szállásterület szétesztésének levezetése Árpád eddigi óriási tekintélyét még csak növelte. A törzsek újra bebizonyítottak látták, hogy Árpád nemcsak kiváló hadvezér, meg ügyes kezű diplomata, de ezen felül körültekintő, minden tekintetben a vezetésükre legalkalmasabb szervező is. Alig rendeződtek be a törzsek az Etelközben nekik kiutalt területükön, megtartották az immár becsatlakozott 3 kóbor törzsszel kibővült **szert**, Árpádot pajzsra emelték és megválasztották vezérüknek a honfoglaláshoz.

Vérszerződést kötöttek – hiszen most már idegen vérű, onogur törzsek is voltak soraikban – és ezzel megszületett a magyar törzsszövetség – 890-ben. Ezzel az akkor már több, mint ezer éves szabir történet folytatódott a vezéri törzs nevét viselő MAGYAR néven.

A vérszerződéssel nemcsak, hogy összeforrasztotta Árpád a régi és a becsatlakozott ún. „kóbor” (nem kabar) törzseket egy egységes törzsszövetségbe, hanem egyúttal teljhatalmat adatott magának.

Vérszerződés

Székely Bertalan festménye után

A vérszerződés azonban nemcsak katonai közös tervre történő törzsszövetségi szerződés volt. Annak a szövege – Anonymus szerint – a következőket szögezte le:

1. Amíg Álmos nemzetsége él, a magyarok fejedelme mindig ebből legyen.
2. A közös erővel szerzett javakból senki ki ne zárassék.
3. Azon nemzetségfők, akik Álmost szabad elhatározás-

sal választották fejedelmüknek, sem a saját személyükben, sem utódaikban a fejedelem tanácsából ki ne zárassanak (Szer!).

4. Az utódok közül az, aki a fejedelem iránti hűséget megszegné, vagy viszályt keltene a fejedelem és annak családja között, annak vére ontassék, miként a szerződők saját vérükkel szentesítették esküjüket.
5. Minden időkre átkozott és száműzött legyen Álmos, vagy az esküt tevő utódja, aki ezt az esküt megszegné.

Ennél korábban, tisztábban egyetlen európai állam alkotmánya sem rendelkezett az alkotmányosan uralkodó s az alkalmasság alapján továbböröklendő királyi rendről.

A vérszerződés évében Álmos már 72 éves aggastyán, de Árpád maga is már 50 éves férfi volt, aki már alig várja, mikor érkezik el az a pillanat, amikor kézbe vehetné ősei örökségét: Pannóniát. Sűrű követjárást indít el...

A HONFOGLALÁS DIPLOMÁCIAI ELŐKÉSZÍTÉSE

892-ben: Diplomáciai lépéseinek egyik eredménye: a frank királlyal, Arnulffal katonai szövetséget köt és közös háborút vezetnek a morva fejedelem, Zwentibold ellen. Győznek! Árpád most már valóban csak azt várja, hogy a bizánci görög császár, Bölcs Leó (866–912) egyezzek bele az ő tervébe és együttesen támadják meg Bolgáriát. Azonban Leó elutasítja ezt a javaslatát és e helyett azt kéri: vezessenek együttes hadjáratot a besenyők ellen, akik a görög birodalom határait folyton háborgatják. Árpád természetesen nem hajlik erre a tervre, hiszen ő népével nem

Keletre, hanem **Nyugatra** készül, ott végleges hazát foglalni, meg a besenyőkkel már éppen ilyenféle megállapodást kötött! Ezért tovább kell várni és még jobban felkészülni.

Helyénvalónak látszik itt röviden megvizsgálni, milyen is volt ez időben a nemzetközi helyzet ebben a nagy-térben? **Kelet felé:** a Kazár Kaganátus hatalma erősen csökkenőben van, és a szövetségesnek vehető besenyők veszik át fokozatosan ennek a területnek az ellenőrzését. A Kárpát-medencétől **Nyugatra** a Frank Birodalom, Arnulf királlyal az élén, jól bevált, megbízható katonai szövetségesük a közös (morva) ellenséggel szemben. A kézbeveendő **Duna-medence területén** hun-avar-székely kiskirályok barátságos és őket egyenesen behívó zöme mellett, kb. 100 000 km²-nyi terület a főellenség, a bolgárok kezén van. Azok élén épp most a kiváló felkészültségű kagán, **Simeon** „cár” áll. Mindent el kell követni a bolgárok ellen, nehogy a kor és a tér első hatalma, Bizánc a kezükbe kerüljön. Árpád megtesz mindent Bolgária elszigetelésére. Eddig már szilárdan biztosította Arnulf szövetsége révén Nyugat felé a kiszemelt új hazát. Zwentibold (Szvatoptuk?) Morvaországát két hadjáratában annyira legyöngítette, hogy sem az, sem a még ingadozó 2–3 kiskirály nem képezhet akadályt. Keletre is megegyezett már a besenyők bekérével a szoros együttműködésre. Csupán a **déli szárnyát** félti, mert Simeon kiváló katona és erélyes vezető, Árpád-nívójú népvészér, akinek az erejét kell lekötnie, nehogy beleavatkozhasson a honfoglalás végrehajtásába.

Ezt azonban csakis a görögök segítségével tudná elérni, de azok nem hajlandók... Simeon félországa bent fekszik a Kárpátok belső oldalán, ő a főellenfél, az ő erejét kell megtörni!

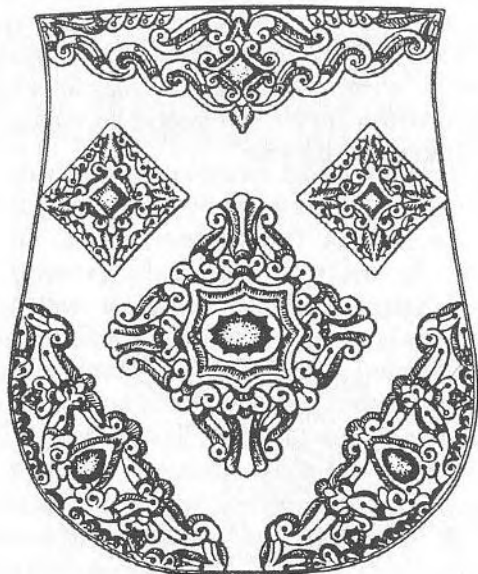
894-ben ezért még egyszer végigszáguld egy tumánnal Pannónián, újból szétveri az ellenálló morva sereget, maga Svzatoptuk is elesik. Ahogy 894 őszén hazatérnek a csapatok, ott várja őket **Bölcs Leó követé** (Nikeász Szklérosz) aki Bizánc annyira várt katonai szövetségét ajánlja fel. Most már ők kérik Árpádot, nyújtson neki katonai segítséget a bolgárok ellen, mert Simeon megtámadta Bizánc északi európai tartományait, az elfogott görög katonákat és tábornokokat kardélre hányta.

Íját ajzó szkita egy
szkita kori ezüstvázáról

Ékkő berakásos veretekkel borított tarsoly
(Budapest – Farkasrét)

III.
A KETTŐS HADJÁRAT
ELHATÁROZÁSA, TERVE

Árpád 894. október 15-i Szer-én közölte elhatározását a törzsek „oroszlánjaival” (gyuláival és kendéivel). Egyben vázolta tervét is a kettős hadjárat gyakorlati végrehajtásához és időbeli döntését, miszerint a régen várt honfoglalást a következő év tavaszán indítják meg. A terv lényege, hogy a **hadjáratot két különálló**, de szervesen és szorosan összefüggő hadművelati kezdettel oldják meg:

- a) legidősebb fia, **Levente**, aki ekkor már 33 éves, az előző harcokban, apjához méltó, kiváló vezérnek bizonyult férfi volt, a **Nyék** (tehát „saját”) és a **Jenő** (Tas) törzsek harcos egységeivel hajtja végre a **bolgárok elleni hadműveleteket**. Levente lovas hadtestének a feladata a bolgár haderőt elhúzni a főhadszíntérről (Erdély és a Tiszántúl részeiről) mindaddig, amíg a magyar zöm oda be nem ér és ezt a területet kézbeveszi, valamint a Kárpát-hágókat kelet–délkelet és dél felé le nem zárta. E végből (szekéroszlopait és nehéz málháját a zömnél visszahagyva) a görögök rendelkezésre bocsájtott hajóin a Dunán felszállítva – betör Bolgáriába és a Dunától délre minden ottani bolgár erőt leköt, vagy megsemmisít. Meg kell akadályozni, hogy a Simeon-féle bolgár főerők augusztus vége előtt Podólián keresztül a magyar zöm hátában megjelenhessenek.
- b) A **zöm feladata** volt: a Kárpát-védővonal mielőbbi átlépése, a szorosok kézbevétele és gyepek által tör-

tendő lezárása Kelet felé. Ezután – a csatlakozott avar és székely erőkkel együttesen – az erdély–tiszántúli bolgár erők (**Salán**) felszámolása, majd az esetlegesen ellenálló (féltékeny) hun, avar és morva erők megtö-rése és az ország szilárd kézbevétele. A korlátlan katonai ellenőrzés biztosítása után: az új telephelyek megszállása, – legkésőbb októberig.

- c) Az együttműködő **besenyők feladata** volt: **Levente hátát** biztosítani, majd vele együtt megakadályozni, hogy **Simeon főereje** szeptember előtt beérkezessen a Kárpátok kelet–északkeleti hágóihoz. Utána: a Dunától északra eső ún. „havasalföldi” területek megszállása és biztosítása (Etelköz–Podólia–Moldava és Valachia). Ezzel egy „ütköző állam” alakítása Kelet és Dél felé.

A TÖRZSEK ELŐKÉSZÜLETEI

894 őszétől 895 májusáig

Az időközben 54 évet elért Árpád vetése ezzel „beérett”. Ragyogó diplomáciájával biztosította az akkori világ két legerősebb katonai hatalmának (Frank és Bizánc) a szövetség támogatását. Lovas tumánjai öt előkészítő háborúban harcedzett, kitűnően felszerelt és kiképzett, önállóan gondolkozó, bevált vezetőkkel összeforrott, az új hazáért mindenre kész kiváló hadsereget alkottak. A mindig győztes harcosok alig várták, hogy megkezdhessék a már többször látott, „tejjel-mézzel” folyó Kárpát-medence kézbevétele, bármilyen áldozatokba kerüljön is az.

A Dentu-Magyariából történt áttelepülés utáni 6 esztendőt alaposan kihasználták: **előre telepített, színültig fel-**

töltött raktár-táboraikkal teljes cselekvési szabadságot és gyorsaságot biztosítottak. Kárpát-medencei rokon-népeik epedve várták érkezésüket, hogy végre teljes biztonságban egy egyesült, nagy, erős országban élhessék további életüket. Csak még egyre kellett várni: a tavaszra. Az esőzés már akkor is feneketlen tengerré változtatta a csupa-föld utakat és még a könnyű magyar lovak sem bírtak „Idő Tábornok”-kal már ezer évvel ezelőtt sem a Podólia-i síkon...

Árpád időtervezete ez volt: a törzseknek **be kell érkezniük** a Kárpát-medence számukra kijelölt új telephelyeikre olyan **korán**, hogy **azután** még legyen elég idejük a **következő télre** való felkészülésre is, mert különben éhen halnának! Lótáp, tüzelő és téli élelemkészletük feltétlen biztosítandó volt: tehát minél előbb kellett indulniok 895 tavaszán. A **menettávolságok** a törzsek mostani, etelközi telephelyük, illetve Kárpát-medencei szállásterületük közt 1200-tól 1900 km-t tettek ki. Ennek megtételéhez – harc nélkül – bőven számítva 4–4½ hónap idő kellett, ami egy teljes évi termelés kiesését jelentette (időszaki munkák elvégzése és előkészületek télire). Éppen ezért 894 október végétől 895 májusáig (amikor a legnagyobb sár már rendszerint felszáradt), eltelt 7 hónap alatt a törzseknek a szó szoros értelmében éjjel-nappal dolgozniok kellett, hogy minden szükséges előkészületet megtegyenek a honfoglalás sikeres végrehajtása érdekében.

Padányi Viktor nyomán itt csak néhány gondolatot említünk, mi minden volt sürgősen elvégzendő:

1. **A harcosok fegyverzetét** ki kellett **javítani**, – hiszen néhány ezred épen most tért vissza az utolsó hadjáratból. A törzsek **„kocsi-karavánjait”**, a szekereket, szerszámokat stb. a hosszú útra előkészíteni. A kovácsoknak hatal-

mas tömegű tartalék nyílhegyet, kardokat, buzogányt és egyéb tábori szükségletet kellett gyártani. A csupa keresztben folyó folyóvizeken való átkeléshez a **bőrtömlős ladi-
kokat** – „pontonjaikat” – ki kellett javítani.

2. **Az állatállomány előkészítése:** marhák, lovak és apró jószág millióirol volt szó, a nomád rideg állattenyésztési szokások szerint a törzs kamli-városaitól 50–60 km távolságban legeltek. A csordákat, méneseket össze kellett terelni, a szilaj csikókat betörni, takarmányozásról gondoskodni stb.

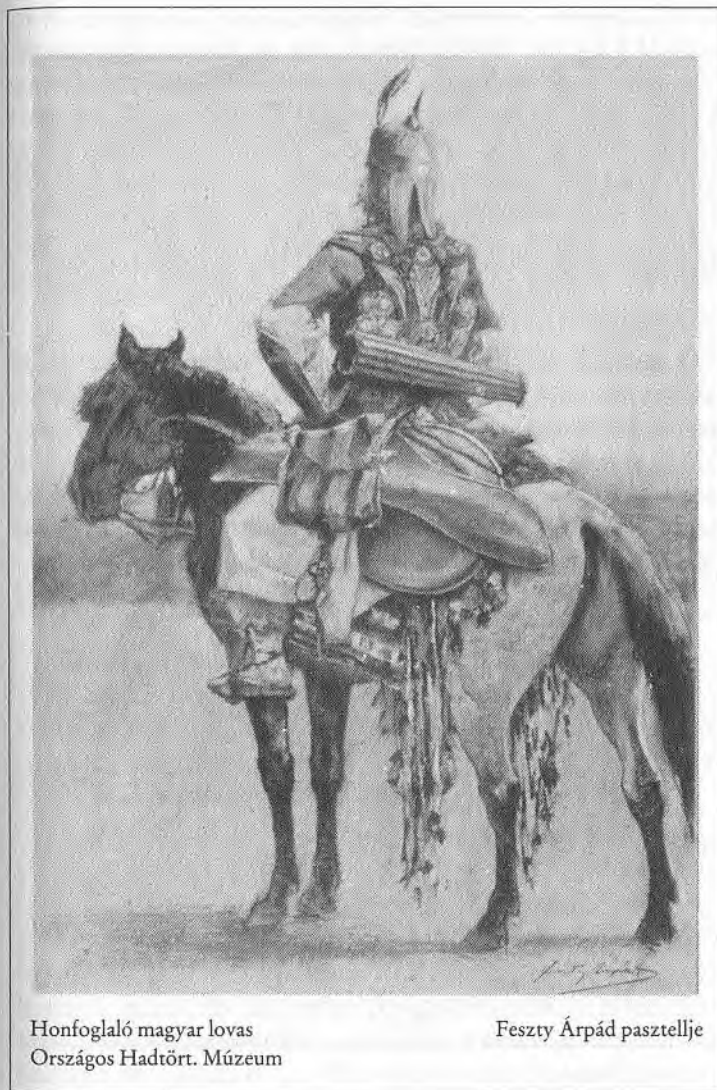
3. **Élelmiszerkészlet felhalmozása:** a húst konzerválni, megőrölni, tejport készíteni, gyümölcsöt begyűjteni, megszalni stb., hogy fussa a készletük majd a Kárpát-medencei új termésig – a 896-os termés beéréséig.

A HONFOGLALÓ HARCOS ALAPFELSZERELÉSE

Őseink lovai is viseltek valami filc-féle, könnyű páncélt a szügyükön, de ez olyan kicsi volt, hogy nem csökkentette a ló teljesítményét.

Padányi Viktor és Vajay Szabolcs érdeme, hogy elsősorban sírleletekből, de komolyan vehető arab, perzsa forrásokra is támaszkodva, kiszámították, milyen volt egy magyar lovas harcos háborús „alap-felszerelése” a honfoglalás idején.

A lovasokat **Árpád** és **Kurszán** utasítására 6 hétre „önállóítani” kellett. Ennél több időre nem lehetett szüksége a honfoglaló hadseregnek. Ezért 45 kg-os „egységcsomagot” vittek magukkal, mint könnyű málhát az alakulatok.

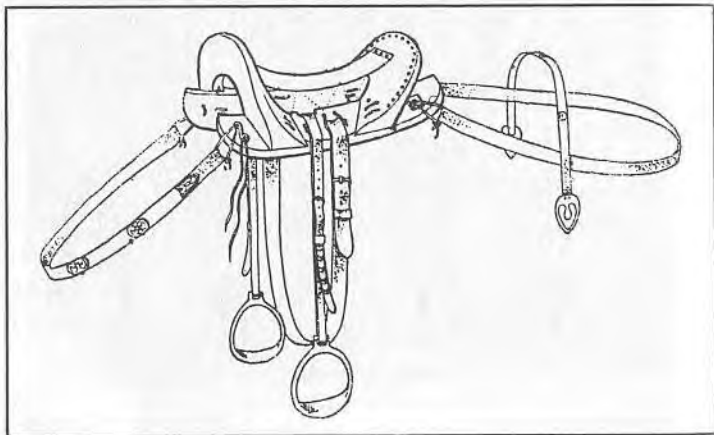

Honfoglaló magyar lovas
Országos Hadtört. Múzeum

Feszty Árpád pasztellje

Ezek a legelső „huszárok” 6 kg hús- és 6 kg tejport, 6 kg kölest, 1 kg sót, főzőedényt és vizeskobakot szíjaztak föl nyergükre. A kobakba beleöntötték reggeli induláskor a vizet, abba a tejport és a lovaglás állandó rázkódása alatt abból egy híg pép lett. Abból húzott egy-egy lovas ősünk, ha útközben megszomjazott vagy éhes lett, anélkül, hogy a lóról le kellett volna szállnia. Képzeliük el, milyen előnyben volt ő már ezzel a nyugati nehézkes, páncélos, tábortűz mellett főző, hidegvérű, lassú lovakkal vontatott szekeres harci egységekkel szemben!

A fentebb jelzett 45 kg-ban benne volt: a harcos teljes ruházata, bőrnyerge, nyeregtagarója, szíjazata, fokosa, szablyája, buzogánya, tegeze az íjjal és puzdrája, vagy 20–25 tartalék nyílvevesszője is. A sír-adalékok legpontosabb lemérése következtében (László Gyula egyedül a sírok ezreit értékelte ki!) tudjuk, hogy egy lovas hadosztálynak (kb. 10 000 lovasának) vasszüksége kb. 15 tonnát tett ki.

A koroncói nyereg

A tej- illetve húsport, azaz a dehidrációt, őseink ugyanúgy csinálták, mint a hun-testvérek 600 évvel azelőtt, és a tatárok 350 évvel később.

Menetteljesítményük: a könnyű máhás lovas egységeké 100–120 km naponta – az egyes „futároké” természetesen még ezt is fölülmúlta, hiszen azok rövid távolságaikat teljes vágásban tették meg, friss lovaikkal!

Az ökörfogatós szekérkaravánok oszlopaié – itatással leigeltetéssel együtt – kb. 20–25 km volt naponta.

A törzseknek kb. 20–25 000 betört és kb. ugyanannyi rideg lovuk volt. Az egész törzsszövetségnek tehát kb. 300 000–350 000 lovának kellett lennie, sőt inkább többnek, hisz „exportálták” azokat! Nyugat-Európának abban az időben együttesen sem volt fele annyi lova sem! Őseink lenyűgöző katonai fölényének egyik oka ez volt!

HARCMODOR, FEGYVEREK, FÖLÉNYÜK

„Kevés olyan korszakát ismerjük a történelmünknek, mint a 850–950 időszakot, amely teljesen sötétségbe burkolódik” – írja dr. Lüttich egyik könyvében. Amit alább előadok, apró mozaikokból hordtam össze (– lásd a „Forrásmunkák”-ban felsorolt irodalmat).

Harcmodor: őseink sohasem mulasztották el, hogy a kiszemelt ellenfél helyzetét, az ottani erő- és terepviszonyokat a legalaposabban fel ne derítsék. Mindig akkorra időzítették támadásukat, amikor az ellenség a legkedvezőtlenebb helyzetben volt. A látszattámadásról bőven olvashattunk már. Először nyílzáport zúdítottak az ellenségre, már 700 m-es távolságból „szórtak” felülmúlhatatlan íjokkal. Ha ez segített és az ellenség szétszaladt, rögtön közel-

harcig mentek, miután menet közben még néhány célzott, pontlövést adtak le. Volt sisakjuk, lándzsájuk, kardjuk, fokosuk és buzogányuk. A lovaik velük együtt „harcoltak”: haraptak, rúgtak. Ha az ellenség az első rohamra nem tágitott, következett a látszat-visszavonulás, hogy föllazítsák a tömör ellenséges hadat. Az oldalukba, hátukba küldött külön-egységekkel zavart keltettek és a szétszéledt csoportokat üldözve egyenként felmorzszolták azokat. A törvetés, hadicsel kedvenc taktikai módszerük volt.

Harci fölényük titka: elsősorban a **gyorsaságukban** rejlett. Míg a nehézkes nyugati mozgósítás egyáltalán megindult, a villámsebessen – csupán a könnyű málháját magával hordó – száguldó magyar lovas egységek már győztek és zsákmányukkal haza is tértek... a második, áthidalhatatlan fölényük **az íjukban rejlett.** A nyugati íjak feleakkora távolságra hordtak, mint a magyaroké – ez mindent megmagyaráz... a harmadik előnyük volt: a **hallatlan fegyelmezettséggel és pontossággal** végrehajtott lovas egységek mozdulatai. Ehhez szükségük volt jelekre, amelyeket (lándzsák hegyére kötött színes szalagok útján) a jeladók közvetítettek parancsnokaik utasítására harc közben. Ezek közül ismertebbek voltak: a századok szélén harcolók váltására, – fordulni! (piros zászló jelre) és segítséget nyújtani! (az ún. szükség zászlójelre), amikor a tartalék századok a kritikus helyzetbe jutott egységekhez odavágtattak és „kivágták” azokat. Micsoda gyakorlat és mekkora fegyelem volt ezeknek az előfeltétele! Ezekről a – szinte szellemkézzel vezetett – hadmozdulatokról még az egyébként „magyarfáló” német írók is áradozva írnak. És mindezt öt előkészítő hadjáratban, valóságos harci viszonyok közt remekül begyakorolták őseink.

„Ihre Waffen wussten die Ungarn mit erstaunlicher Gewandheit zu handhaben. Schon die Kinder wurden

darin geübt. Aber der Erfolg im Grossen verdanken sie doch erst der Genauigkeit und Straffheit der Ausführung der von den Führern gegebenen Befehlen” – írja dr. Lütlich szó szerint. (A magyarok bámulatos ügyességgel forgatják fegyverüket. Már a gyermekeket gyakoroltatják. Sikereiket azonban nagyban a vezetők által kiadott parancsok pontos és feszes végrehajtásának köszönhetik. – szabad fordítás.)

ÖSSZEKÖTTETÉS, FUTÁRHÁLÓZAT

Az összeköttetés fontosságát jól ismerték akkori vezéreink. Az egymástól néha 200 km körüli távolságokban függetlenül működő tumánok között – akár még a csak felvonulásban lévő, avagy már harcoló – lovas hadosztályok közti üres térben állandó összeköttetést biztosítottak. Minden 10–25 km-re (a tereptől függően) egy összekötő lovas csoport haladt, amelyben egy-egy lovasnak 4 kiválasztott, kitűnő, gyors és kitartó lova volt. A futárok ezüst csengettyűket fontak be lovaik sörényébe s így a váltó lovas már messziről hallotta a hírt hozó közeledését és így idejében fölnyergelte lovát és egy percnyi késedelem nélkül átvehette a nyílvezzőbe rovott hírt és máris száguldott a következő futárhely felé. Így egy fél nap alatt 200 km-t át tudtak hidalni és a reggel elküldött parancsot estére már igazolta az átvevő törzs kagánja a fejedelem felé. Ez a teljesítmény egyben meg is adta azt a legnagyobb távolságot, amennyire a tumánok egymástól eltávolodva még jól vezethetők voltak. Ez főleg a bolgár hadjárat, illetve az ott-honi – egymástól nagy távolságokban települt – kiskirályok ellen szükségessé váló hadműveletek idején volt rendkívül fontos. (3. sz. vázlat.)

A tegez

Ujgur fejedelem képe kelet-turkesztáni falfestményről.
Tegeze pontosan példázza az avar és a magyar
tegezeket, bal oldalán viselte az íját

IV. A KETTŐS HADJÁRAT VÉGREHAJTÁSA

A BOLGÁR HADJÁRAT

Levente lovas hadteste – a kocsioszlopok és nehéz málha nélkül – mintegy 1000 lovas kivevő Nyék és Jenő törzs könnyű lovasezredeiből állott. Telephelyeikről előbb lóháton a Dunáig hatoltak előre, – minden ellenállás nélkül.

Ott a bizánci flotta részeire behajózva, felszállították őket mintegy Drustur magasságáig. A görög flotta parancsnoka Eusthasios volt. Ott kihajóztak és a Nyék törzs a Dunától északra, a Jenő törzs pedig Tas vezénylete alatt, attól délre vette két tűz közé az itteni bolgár határszakaszt védő (gyengébb) határőregységeket. Meglepő megjelenésükkel és ellenállhatatlan lendülettel szinte órák alatt szétverték ezeket az ellenséges ezredeket, sok foglyot ejtettek és mellette hatalmas zsákmányt. Eme áttörés után Tas délre fordult és Preslánál újabb ütközetben viszavetette az ottani védősereget is. (4. sz. vázlat.)

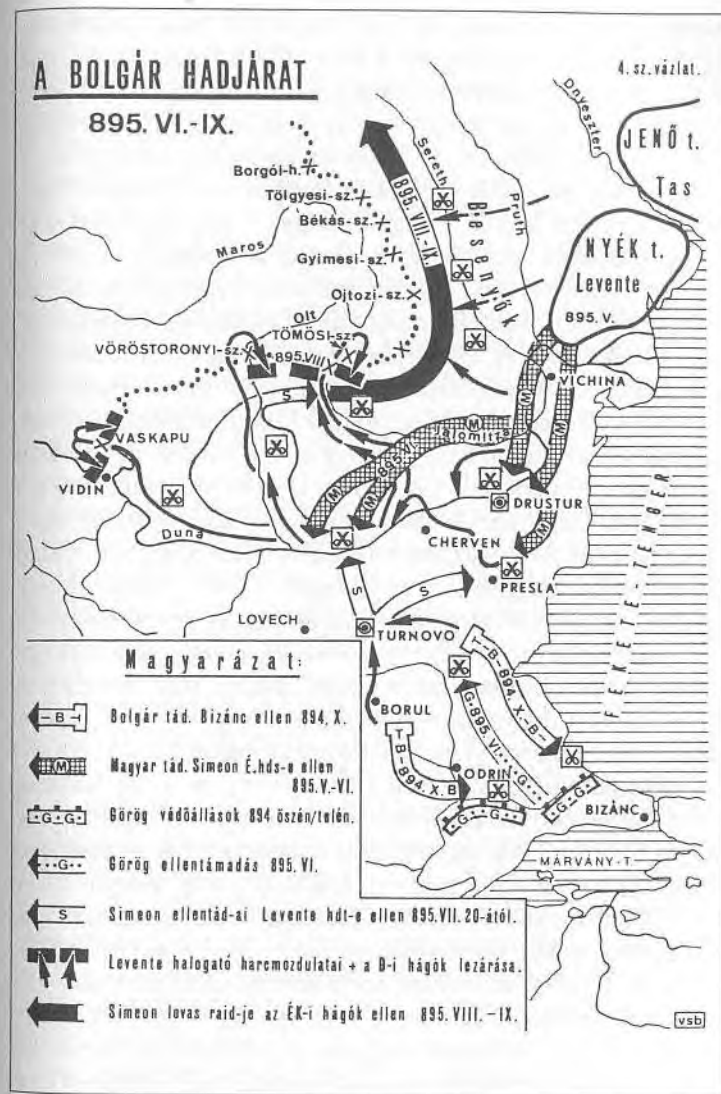
Levente időközben szívós bolgár ellenállásra bukkant: azon a területen a bővizű patakok és folyók keresztben folynak az ő támadási irányára és így kedvező védelmi, felvételi vonalakat képeztek. Amint megtisztította a hadteste hátát az ott működő bolgár erőktől, maga is átkelt egyik lovasezredével a Dunán, hogy Taséknak segíthessen. Hadosztálya zömét azonban visszahagyta biztosításként a Salán-féle, Erdélyben álló bolgár csapatok felé.

A magyar lovas hadtest győzelme teljes volt: mintegy

30 000 hadifoglyot és tömérdek zsákmányt ejtett. Nehogy túlságosan sok harcos erőt kelljen neki eme bolgár hadifoglyok biztosítására fő erejétől elvonni, Levente átadta a 30 000 foglyot a görög hadiflottának, hogy szállítsa el őket a hadműveleti terület közeléből. Ezek az ütközetek, a foglyok átadása, átcsoportosítások stb. kb. 895. július közepéig tartottak.

Időközben erős változás állott be a bolgár–bizánci arconalon is. Míg **Simeon** csapatai – kezdeti sikereivel – Konstantinápoly alá jutottak, a „görög” hadsereg zöme a szaracénok elleni hadjáratból visszatért és **Bölcs Leó** csapatai 895 júniusában előretörték addigi védőállásaikból – a Maricza–Ergene folyamvédelmük erősítéseiből. Ezáltal **Simeon** két tűz közé került: északról ijesztő jelentésekben részesült a magyar lovas hadtest mindent elsöprő sikereiről, és hogy a dunai hadserege teljes egészében fogságba került. Szorongatott helyzetében feltétel nélküli fegyverszünetet kért – és kapott **Bölcs Leótól**. Sőt: a csalárd görögök még azt a szívességet is megtették neki, hogy a Leventétől foglyul ejtett 30 000 bolgár hadifogly katonáját „visszavásárolhatta”... **Simeon** ekkor megmutatta, hogy milyen fából faragták őt is. Visszafordult seregével azonnal támadásba ment át **Tas** hadosztálya ellen, amivel **Tas** nem számolhatott, hiszen a görög haderő szerződészerű feladata lett volna – az Árpád–Szklerosz múlt évi megegyezés értelmében –, hogy a bolgár erőket mindaddig támadják, amíg azt katonailag teljesen megtörik. (Ezt a görög csalárd-ságot **Botond** kamatostul visszafizette **Bölcs Leó** fiának, **Bíborban** született **VII. Konstantin** császárnak a következő évtizedek folyamán!)

Az így elárult 2 magyar hadosztály ebben a válságos helyzetben is kitartott, lépésről lépésre engedett csak a bol-

gár túlerővel szemben. Az előbb szerzett óriási zsákmány újból teljesen elveszett és a **Jenő törzs** kétharmada, sőt maga **Levente is elesett** az utóvéd harcokban, de Simeon mégsem volt képes utat törni magának, hogy **Salán** seregének segítségére siessen. A **Nyék** hadosztály, most már déli-északi irányban, addig folytatta önfeláldozó halogató harcát, míg biztos lehetett, hogy a magyar zöm Árpáddal túlért a Kárpátok biztonságot jelentő láncolatán. A velük egyre erősebb számban együtt működő besenyők is erősen hátráltatták a bolgár hadsereg előretörését a podolóiai platón, – nehogy elvágják a lassan haladó magyar kocsioszlopok zömét. 895. augusztus végén sikerült Simeonnak még bevetésre képes, de már a szakadatlan harcokban erősen elfáradt lovas harcosaival a Vereckei és Uzsoki hágók felé előretörni. Simeonnak be kellett látnia, hogy elkésett és örülhetett, hogy az oldalába és hátába állandóan támadó besenyő erők és a Kárpátok láncja között, épségben vissza tudta vezetni egységeit a Dunától délre. Tény, hogy Simeon soha többé meg sem kísérelte, hogy az így elveszett fél országát (ti. az erdélyi és tiszántúli részeket) a magyaroktól visszahódítsa. Salán maga pedig úgy megfutott Árpádék elől, hogy az történelmi szállóigévé vált: „Zalán futása” mondásban. (Lásd Vörösmarty versét.)

Összegezzük: a Levente vezette magyar lovas hadtest a reá kiszabott hadműveleti feladatát tökéletesen megoldotta. Sikerült neki kettévágnia a bolgár erőket. **Simeon** hadseregét – az előre nem számítható görög kiugrás ellenére és annak következtében előállott kritikus helyzetben is, minden vállalt véres veszteség árán is, – mindaddig fel-tartóztatta, amíg az északi hadszíntéren működő magyar zöm hadosztályai beérkeztek a Kárpátok mögé, ott megtörték a három kiskirály és **Salán** ellenállását, és az érzékeny kocsioszlopok (az ő két törzséé is!) biztonságba

jutottak. – A besenyőkkel kitűnően együttműködtek és együttesen teljes sikert tettek lehetővé a főarcvonalon és a **Nyék** tumán 895 szeptemberében rendben bevonult a zömhöz a Vaskapun át.

Még meg kell említenünk: a **Nyék** tumán csak kisebb vérveszteséget szenvedett, hisz már négy év múlva (899-ben) ez a törzs teljes katonai erejével részt vesz a „kalandozások” néven közismert, de nagyon is tervszerűen irányított és végrehajtott, biztosítási célzattal vezetett, európai méretű **megelőző háborúinak** első szakaszában: ez a hadosztály verte meg a nála legalább kétszer nagyobb itáliai főerőket a Brenta folyónál. A **Jenő** törzs ezzel szemben annyira kivérzett, hogy annak csupán a keretei érkeztek „haza” és feltöltésük után, kb. 40 év múlva vettek részt a további megelőző harcokban.

Levente hadteste elhódította Simeon országának a felét, 100 000 km²-et, és nagyban elősegítette, hogy később a besenyők sorban megszállhatták egész Podóliát, Moldvát és a Havasalföldet, Valahiával együtt. Győztek!

(Jegyzet: Bizánci birodalom = Görög császárság)

A ZÖM FELVONULÁSA

Egyidejűleg a bolgár hadszínterre útba indult Levente hadtesttel a zöm is megkezdte mozgását 895 májusában, az „Ígéret Földjére”, nyugatra. Minden képzett katona könnyen el tudja képzelni, milyen óriási feladatok előtt állt **Árpád** és **Kurszán**. Félmilliónyi katona, hozzá az asszonyok, öregek és gyermekek (meg a szolgák) százezrei, állatok milliói, kocsioszlopok hosszú kilométeres kígyói mozgása és biztosítása.

Az **elővédet** képező **Kéri**, az északra biztosító **Keszi**

tumánok mögött kúszott előre a **zöm**, a **Megyeri** szinte kétszeres erejű és létszámú fejedelmi törzs, míg a hátvédül szolgáló **Tarján** tumán összeköttetést tartott a mögöttük a Dnyepert máris átlépő és felzárkózó besenyő törzsekkel. Eme főoszlop és a Levente hadtest közötti területen vonult előre, a **közbeeső teret biztosító Kürt-Gyarmat** tumán.

Az ilyenképpen három oszlopba tagozódó magyar törzsek seregei között a futárláncok órák alatt közvetítették a vezéri utasításokat. Most derült ki, milyen körülményekkel rendezte be Árpád az etelközi kiképző és ellátó táborrendszerét, de már az egyes törzsek telephelyeit is. **Huba** ezredei napokon belül kézbe vették a fontos hágókat (borgói, tatár, vereckei és uzsoki hágót), majd a **székely** lovas hadtest élébük lovagoló ezredei a völgyek biztosítását a fáradságos átvergődés idejére. A székelyek – Kézai krónikája szerint – 15 000 lovast küldtek Árpádék elé, egészen a Kárpátok külső, keleti pereméig. A **Töhötöm**-ezredek észak felé **portyáztak**, nehogy az akkor már itt-ott felbukkanó viking kalandorok belekaphassanak az egyébként szinte védtelen kocsioszlopok oldalába.

Etelköz kiürítése, illetve a Dnyeper folyó és a Kárpátok láncja között elterülő széles síkterületnek az átvándorlása minden különös esemény nélkül történt meg. Ha a térképre nézünk (3. vázlat), láthatjuk, hogy a zöm menetirányával 90 fokban keresztben folyó Dnyeper, Bug, Dnyeszter, Prut és Szeret folyók majdnem egyenlő sávokra osztják ezt a területet és így mondhatjuk, hogy a köztük lévő menetsávokat nagyjában egy-egy hónap alatt vándorolták át az oszlopok. A legeltetés, az itatás, no meg az ökörvonatású szekerek napi 20–25 km-es menetteljesítményt engedtek meg. Ez azt jelentette, hogy a lovasok jól kipihenheték magukat e háromhónapos vándorlás alatt. Gyakorlatuk volt már elég az ilyenféle népvándorlásban, hisz

6 évvel ezelőtt hasonló módon ürítették ki Dentu Magyarriát. Amit elfogyasztottak pl. a Dnyepertől a Bug eléréséig, a kocsikra rakott készleteikből, azt újból feltöltötték a Vinica–Uman–Nyikolajev stb. anyagtáboraikból. Ekkorra már értesültek **Levente** futáraitól, hogy mi történt a bolgár fronton, hogy a zöm minden veszély nélkül vergődhetik majd át a szokatlan Kárpát-hágókon és völgyeken, le az Alföldre. (3. sz. vázlat.)

ÁRPÁD HARCFELDERÍTÉSE

Különösen azt kell magunk elé képzelnünk, hogy **Árpád** népe olyan területre vonult be, amelynek népeivel az ő családjaik már három generáció óta – **Ügek**, azaz Árpád nagyapja korától kezdve, – szoros és állandó személyes kapcsolatban állottak. Ezrével keresték fel őket előbb Dentu Magyarriában, majd pedig az Etelközi vezéri udvarban az előkelő hun, avar és székely családok küldöttei. Ezt a kapcsolatot **Árpád** maga is gondosan ápolja. Négy hadjáratot vezet személyesen az országba és eljut egészen a frank határig. Egyszóval: meggyőződött róla, hogy népének jövője országáért valóban alkalmas egy állandó jellegű **HONALAPÍTÁSRA**.

Árpád talán 10 éves gyermekkorától részt vehetett a **kievi vezéri udvar** számos tanácskozásán. Az avar és más követek fogadásánál égő szemmel hallgatta, szívta magába mindazokat az adatokat, amelyekről a vezéri törzs mágusa, **Bajsa** fia, **Bodon** öt évek óta taníttatta. [Ne feledjük: Árpád ükapja, **Csaba** tiszta perzsa hercegnőt vett el feleségül és a turáni népeknél csakis olyan személy lehetett király, aki egy mágitól (mágustól) kapta a nevelését.] Nem hiába lovagolt ez a kiváló férfiú 1800 km-eket! Látni

akart mindent, és személyesen tárgyalni az otthoni kiskirályokkal, akik rövidlátó féltékenységükben nyolcfele osztották véges erőiket és az országot is. Láta ő jól, micsoda veszélyeket rejt magában az akkoriban az ország jó harmadát járhatatlanná tévő, mérhetetlen mocsár- és lápvilág. De hiszen az ő népe éppen egy ilyen vidéken élt 140 éven át Dentu Magyaria meotisi-pontuszi véghetetlen ingoványában!

Árpád az ország különböző helyein lévő 9 avargyűrű jelentőségét is alaposan felmérte és ugyancsak figyelembe vette az Ördög-árok és Csörszárka roppant erődítményeit is (5. számú vázlat) és mindezt gondosan beszámította hadműveleti terveibe. Tárgyalásai folyamán jól átlátta, hogy a bolgár főellenségén kívül még legalább 3 avar/hun „kiskirály” nézi görbe szemmel az ő egyesítési tervét és azok nem magyar, hanem hun-országot kívánnak alapítani. Ezért úgy csoportosította tumánjait, hogy minden lehetséges ellenállás esetére kellő erő álljon az ő rendelkezésére.

Csőrszárka + Ördögárok

5. sz. vázlat

A ZÖM ÜTKÖZETEI

A 15 000 székely lovassal megerősítve, Árpád három törzséhez vette őket is és legelőször Ungvárig hatolt előre, miután a hágókra gyeputat rendelt ki a Keszi-tumánból. Innen (ahol Álmos meghalt), – amíg a csapatok pihenőt tartottak, – futárjaival minden „kiskirálynak” üzenetet küldött. Meghirdette, hogy ő, mint Attila király vérbeli leszármazottja és utódja, jogos örökségének átvételére érkezett az országba. Ez az üzenet az egykorúak szemében jól érthető, határozott tervet jelentett: a magyarok, a hunok, a turániak, fehér és feketék együttműködését. Vagyis senkinek, semmiféle féltelmet nem okozhat jövetele. Követei tolmácsok nélkül közölték Árpád felszólítását, hogy hódoljanak meg. Azok, akik engedelmességek felszólításának, teljes jogú „csatlakozott” népek lettek. Akik pedig nem engedelmességek, mint Laborci (ungvári), Zubur (nyitrai) és Gelu (gyulai) fejedelmek, életükkel fizettek. Aki behódolt, mint Ménmarót (bihari) fejedelem, az Árpád kegyeiből megtarthatta „országát” élete végéig. Aki pedig elszaladt, mint a titeli Salán, annak az ügyét lezártak tekintették.

Vegyük még figyelembe, hogy Árpád népe teljes egészében – tehát a rabszolgákkal együtt – talán egymillió főt számlálhatott, addig az ország régi lakossága kb. a kétszerese volt.

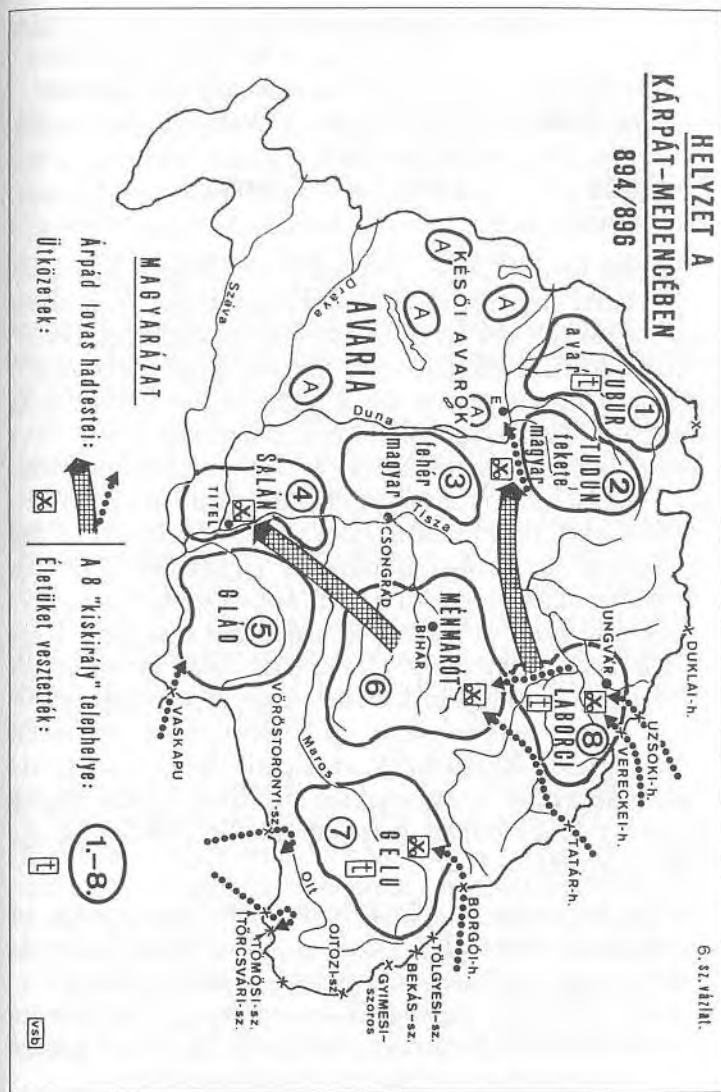
Amit Árpád véghezvitt, az abban csúcsondott ki, hogy megszüntette a sok kiskirály függetlenségét és „országait” területét egyetlen fennhatóság alá vette, vagyis megvalósította a kitűzött célt: az ország egyesítését. Enélkül – kétségtelenül! rövid időn belül felmorzsolódott volna a nyolcfele esett hun-avar-székely nép és eltűntek volna a történelem színpadáról.

Ezek az ismertebb, nagyobb összefüggő „királyságokba” tömörült népcsoportokon kívül, ugyancsak – együttesen – nagylétszámú, de csupa kisebb „nagycsaládi” részekben élt a frank–avar háborúban szétszórt avar népesség. Ezt különösen az ún. **Knieszsa-térkép** mutatja ki világosan. (E területeket honfoglaló őseink 896-tól szállották meg, amikor a 7 törzs végleges telephelyeit elfoglalta. Lásd: a 6. sz. vázlaton a Dunántúlra berajzolt „késő-avar” gócot.)

A felsoroltak kivétel nélkül **mind magyarul beszélő népek** voltak. Szlávokat és turkokat sehol sem említenek a források! Csak apró, szórványszigetekben élő szolganépek lehettek a más fajúak ebben az időben.

Anonymus-krónikák szerint a magyar nyelvű népcsoport a következőképpen helyezkedett el az ország lakható területén (6. vázlat):

- 1. Nyitra vidékén:** Zubur, az utolsó nagy avar kagán törzse.
- 2. A Felvidéken:** a Vág–Garam–Túróc folyók közt **Tudun fekete magyarjai**. Ez a természettől kitűnően védett terület folyamatosan menhelye volt a bajba jutott turáni törzseknek, a hunoknak és avaroknak. Innen kerültek ki az ismeretebb: **Aba, Bors** és **Őrsúr** által vezetett törzsek is, amelyek később a mindenkor „trónörökös” csapatai voltak.
- 3. A Nagyalföld:** középső részein a **fehér magyarok**, a **székelyekkel** és az **avaroknak** 670 körül bejött maradványaival.
- 4. Tittel vidékén:** A Duna–Száva-szögben **Salán bolgár, alán és jazig törzsei**.

5. Maros vidékén: Orsova székhellyel Glád, jobbra a Maros–Tisza–Al-Duna-szögletben.
 6. Biharban: a Szamos lapályain Ménmarót népe.
 7. Székelyföldön: Gelu népe, a Küküllő–Maros–Olt-völgyekben.
 8. Ungvár környékén a hun Laborci törzse.

Az első ütközet rövid, de döntő volt. Ungvár hun királya, Laborci nem magyar, hanem Hunországot akart alapítani. Árpád túlerejű seregének néhány százada „elintézte” a meghódolási felszólítást nem komolyan vevő „lázadót”. Utána a hadsereg zöme délnyugatra fordult, Bihar felé, mindenütt a székelyek vezetésével. Ménmarót hírére véve Laborci sorsának, észbe kapott és önként behódolt. Közben a délebbi hágókon behatolt Tarján-tumán az ott ellenálló Gelut verte tönkre, Gelu is életét vesztette. Glád csatlakozott az Ond-tumánhoz és együttesen kergették a kevés ellenállást tanúsító Salánt és csapatait. Szinte egy időben a zömmel ez a középső hadoszlop is elérte a Tisza vonalát már szeptember elején, ami által biztosították a törzsek kocsioszlopainak békés bevonulását a már előzőekben kiutalt telephelyekre. Első komolyabb ütközetet kellett vívniuk Árpádéknak az alpári Síkon, Csongrád–Kiskunfélegyháza magasságában, de ezzel azután végleg megtörték Salán bolgár csapatainak ellenállását és maga Salán is „eltűnt”.

A Nyék-tumán és a Jenő-hadosztály maradványai itt egyesültek a zömmel és ezek a Glád-törzs, valamint a „fehér-magyarok” népével együtt – átvették a Dráva-torkolattól a Marosig terjedő és lényegében az Al-Dunára támaszkodó félkör határvonal védelmét. Ezzel az Új haza délkeleti határszakasza biztosan Árpád kezében volt.

AZ ÚJ HAZA – MAGYARORSZÁG

Mialatt a törzsek népei elhelyezkedtek, Árpád erős hadtesttel előretört Ister-Gamig (Esztergom) és közben szétverte az utolsó ellenálló fészket is: Zuburnak, az egyetlen másképpen gondolkozó avar törzsnek és a maradék morva csapatoknak az ellenállását. Ekkor csatlakoztak az előbb már említett Árpádhoz húzó avar törzsek is.

E lezáró hadművelete alatt Árpád összehívta a törzsek „oroszlánjait” a Csongrád melletti SZER-re (a mai Pusztaszter), ahol 34 napos alapos tárgyalásokban nevet adtak az új hazának: MAGYARORSZÁG.

A vérszerződés értelmében az ország területét igazságosan és pontosan fölosztják a honfoglaló és a becsatlakozott törzsek között. A törzsek szeptember végére pedig rendben szétosztanak kijelölt területeikre. A törzsi gyepeket közös megegyezéssel kijelölik, a törzsi területet nyilatkozva szétosztják a 108 nemzetség között, igazságosan szétbirtokolva a legfontosabbat: a lótarthoz nélkülözhetetlen nedves réteket, az aszókat. És a folyók, patakok és tavak partjain napok alatt a kerek félgömb-kamlik tízezrei nőnek ki az áldott földből.

„Aztán vágni kezdik a kövér, őszi másodfüvet, gyűjteni kezdik mindenfelé a tüzelőt a közeledő télre. A házak körül füzérekben szárad a gomba, meg a vad gyümölcs, az otthonok belsejében fokozatosan minden a helyére kerül. Asszony, férfi és gyermek boldogan nyújtózik el az öthónapos törődés után a megszokott fekhelyeken és a szeptember végi tiszta hajnalokon megcsillan a kupolák sötétjébe nyúló istenfákon a mindennapi, újra feltámadó NAP vidám és biztató jó reggeltje” – írja Padányi Viktor a már említett Dentumagytaria c. könyvében.

A KETTŐS HADJÁRAT EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A honfoglalás-honegyesítés-honalapítás előkészítése államférfiúi zsenialitással, messzelátóan történt. Ha még ehhez hozzávesszük, hogy 896. február 27-én **Arnulfot**, Árpád nyugati főszövetségesét Rómában „német-római császárrá” avatták, akivel Árpád újabb 3 évre (899-ig) szövetségi szerződést köt, – ezáltal további teljes három esztendő t biztosított népének a Kárpát-medencében történő legalaposabb berendezkedéséhez!

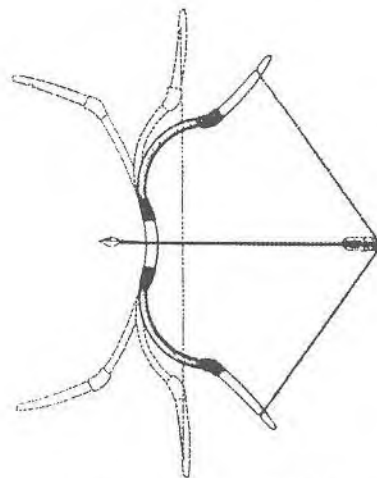
Milyen eredményeket ért el **Árpád** a honalapítással?

1. **A fő ellenfél** bolgároktól elvette országának csaknem a felét, mintegy 100 000 négyzetkilométert.
2. **Kézbe vette** a teljes Kárpát-medencét, vagyis további 200 000 négyzetkilométert.
3. **Magához csatolt** 3 teljes avar törzset (**Aba, Bors** és **Őrsur**) és velük az ÉNy-Felvidék jó részét is. Ezenkívül a székelyeket 15 000 lovassal – és rájuk bízta az erdélyi gyepek védelmét.
4. **Behódoltatta** a fehér és fekete magyarokat, a hun, alán és jász népeket is.
5. **Szétverte** Szvatopluk Morvaországát.
6. **Megnyerte** szövetségesként a besenyőket és azok „ütköző-államával” biztosította az új hazát ÉK-i és DK-i irányban is.
7. A szláv szigeteket és a bolgár hadifoglyokat szolgákként **behódoltatta**.

A közel egymilliós tömeg, a három hadoszlopban előretörő hadserege négy és félhónapos összehangolt mozgatása egy kb. 400 000 km²-nyi területen – a két fronton folyó harc vezetése, a 7 („nyakasan” önálló) törzs irányítása, ellátásuk biztosítása és végül az újonnan megszállott területek igazságos elosztása, a gyepek azonnali biztosítása – mind akkora feladatot jelentett, amit csakis egy kivételes képességű **VEZÉR** tudhatott végrehajtani.

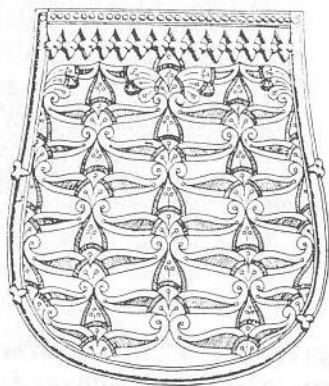
*

Árpád honegyesítése, a honalapítás ezek szerint a világtörténelem páratlanul kimagasló teljesítménye – az előkészítéstől a tervezésen át a végrehajtásig.

Háromszor olyan messzire hordott, mint az európai íjak

Honfoglaláskori tarsolylemezek

V.
AZ EGYESÍTETT HON

BIZTOSÍTÁS NYUGAT FELÉ

896-tól kezdve honalapító őseink fokozatosan megszállták a Kárpát–Duna-medence akkoriban lakható területeit. A törzsek végleges letelepülésével párhuzamosan Árpád gondosan megszervezte és kiépítette az ismert „gyepű-rendszeren” alapuló, hézagmentes határvédelmi hálózatát is.

Nyugat féltékenyen figyelte ezt a céltudatos állami berendezkedést. A germánság jól látta, hogy az ő kelet-dél-keleti előterében micsoda fontossága van a Duna–Kárpát tájegységnek. Ha e téren egy újabb, jelentős katonai erőtt képviselő nép ver gyökeret, mint ahogyan ezt Árpád népe tette a szeme előtt, az létében veszélyeztetheti, mert onnan nyugat felé nyitott kapu vezet a németiség életterébe.

A hunok és avarok fojtogató évtizedeinek nem szabad megisméltódnie, – vélték Gyermek Lajos (Ludwig, das Kind, 893–911) tanácsadói. S ebben a helyzetmegítélésben úgy a felső klérus, mint a főnemesség egyetértett. Tanácsadói egy megelőző (preventív) háborút ajánlottak a királynak.

Lajos udvarában jól emlékeztek: az egykori Noricum – a későbbi Ausztria – területét, vagyis az Enns–Salzach, ill. Fischa–Lajta vonaláig, illetve a Dunától a Dráváig délre fekvő országrészt, még 863-ban is „Pannóniá”-nak írták az uralkodói donációs (ajándékozói) levelekben... (Lásd Deér József: Karl der Grosse und der Untergang des Awarenreiches c. könyve III. fejezetében, ahol a politikai-katonai határokról számol be az Enns-vidéki települések pontos

megjelölésével.) Jól ismerték a lovas nomádok szokásjogait, miszerint a legyőzött népek határterületeit maguknak igényelték saját határvédő berendezkedéseikhez. (K. Schünnemann: Die Deutschen in Ungarn, Berlin, 1923.) Miután még Ludwig der Deutsche is (805–876) az „Ostmark” területét minden esetben Pannóniának – de sohasem Bajorországnak – jelölte meg irataiban, határtalan aggodalommal várták, hogy mikor hivatkoznak Árpádék ezekre az örökölt területi jogaikra. Árpád lovas tumánjai – a szemük látára – szinte évente, de néha többször is egyugyanazon esztendőben, már 9 hadjáratban tágították érdekerületüket nyugati irányba (a 896–907 közötti tíz év alatt).

Azt sem tudták megakadályozni, hogy kegyencüket, Morvaországot 905-ben letöröljék Európa térképéről és bekebelezzék birodalmukba. Ott azóta Árpád legkisebb fia, az alig 13 éves Zsolt a kormányzó.

De bűnösnek tudták magukat azért az álnok tettükért is, amit a Fischa-menti tárgyalásokra meghívott Kurszán és kísérete fondorlatos legyilkolásával („in dolo malo”) követtek el 902 nyarán. Tudatában voltak, hogy Árpád megbosszulja Kurszán gyalázatos meggyilkolását. Amikor aztán Árpád egyik lovashadteste már Szászországba is ellátogatott (906-ban), elhatározták, hogy elébevágnak a megtorlandó támadásnak.

Evégből egy 100 000 fős hatalmas hadsereget toboroztak össze és annak fővezéréül az addigi Markgrafot, a bajor Luitpoldot hercegi rangra emelte Lajos király.

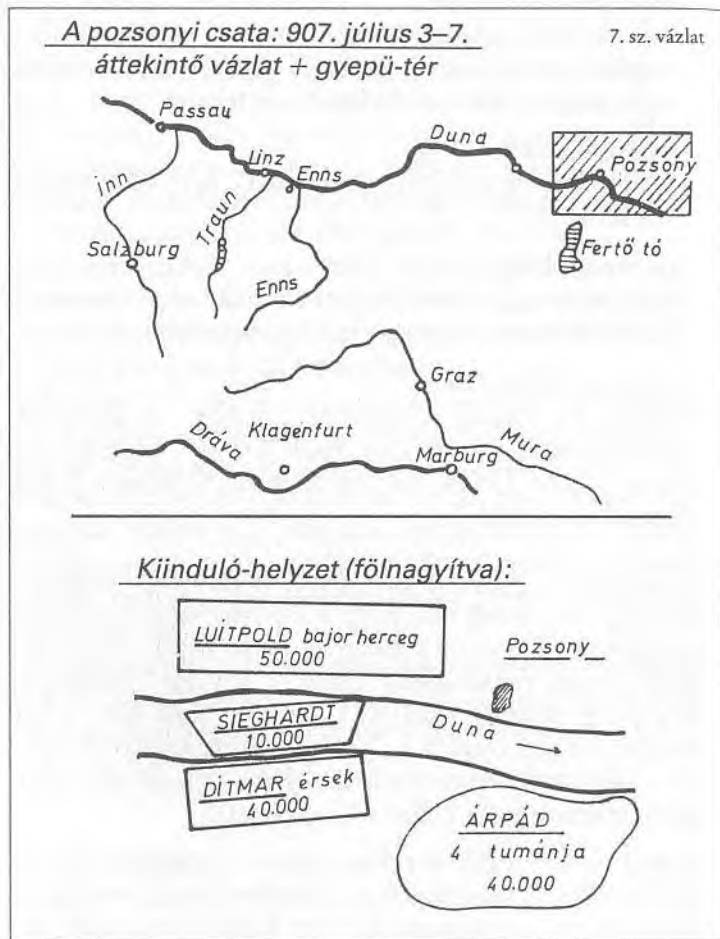
A POZSONYI CSATA (907. JÚLIUS 3–7.)

1. mozzanat: július 3-án:
a bajor hajóhad megsemmisítése.
A taplós nyilások felgyújtják és elsüllyesztk a dunai flottát. Sieghardt menekül Ennsburg felé.
2. mozzanat július 4–5-ig:
Árpád tumánjai bekerítik és kardélre hányják Ditmar érsek seregét.
3. mozzanat július 6–7-ig:
A győztes magyar lovas hadtestek átkelnek a Dunán és a Luitpold vezette fősereget is megsemmisítik.
4. mozzanat július 7-től:
üldözés az Ennsig. Ennsburg bevétele. A gyepeülv kiterjesztése az „Awarische Mark”-on túl, nyugatra: az Enns, Traun, Dráva közötti sávban. Gyermek Lajos Passauba menekül.

A hadjáratot – idősebb Lajos egykori terveinek megfelelően – úgy készítették elő, hogy a roppant sereget két oszlopra osztva, a Duna két oldalán vonultatták fel. Az északi, erősebb sereg parancsnoka maga a fővezér, Luitpold, a délié pedig Ditmar (máshol: Theotmar) érsek volt. A két hadoszlop között operált a dunai flottájuk, amelynek egyúttal – Sieghardt parancsnoksága alatt – a hadsereg utánpótlását is biztosítania kellett (7. sz. vázlat).

Árpád – már több éve berendezett – nyugati gyepei kitűnően ellátták szolgálatukat s jó előre jelezték ennek az óriási seregnek a gyülekezését. Így Árpád idejekorán ria-

dóztatni tudta tumánjait. A fővezérséget ezúttal saját maga vette át, míg három felnőtt fia: **Tarhos** (43 éves), **Üllő** (41 éves) és **Jutas** (35) egy-egy lovas hadosztályt vezettek a csatába.

A magyar csapatok az ellenállást már messze nyugaton, Pozsony előterében fölvtették. Árpád terve szerint mindenáron **meg kell akadályozni**, hogy a lényegében három felé tagolt **ellenséges erők egyesülten léphessenek föl** a számszerűleg jóval gyöngébb magyar hadsereggel szemben. Ezt biztosítandó, az első mozzanatban, a folyóátkelést egyedül lehetővé tevő hajóhadat kellett kikapcsolniok. Ezért a csata első napján, 907. július 3-án, taplós nyilazással fölgyújtották a bajor hajókat.

Sieghardt maga is csak néhány hívével tudott nagy nehezen elmenekülni, hogy sietve Ennsburgba menjen, ahol a király már epedve várta a győzelmi híreket.

A 2. mozzanatban **Árpád** minden erővel rázúdult a gyengébbik, déli ellenséges oszlopra, azt körbezárta és 4-én és 5-én teljesen felőrölte. Diadalittas harcosait ismert börtömlős pontonjai segítségével éjszaka átúsztatta az északi partra, ahol irtózatos, élethalálharcra menő, kétnapos küzdelemben sikerült neki **Luitpold** seregét is megsemmisítenie. Az ellenséges hadsereg irtózatos csapást szenvedett: maga a fővezér is, de Dítmar érsek is, 2 püspök, 3 apát és 10 gróf vesztette életét a csatában. A kiszámú menekülteket a magyar könnyűlovások könnyűszerrel utolérték és levágták. Ennsburgig érve színleltén visszavonultak. De amint a vár őrsége üldözőbe vette őket villámgyorsan megfordultak és azokat is fölkoncolták. Erre a király sietve elmenekült és Passauig meg sem állott.

Páratlan győzelmük után a magyar tumánok mélyen előretörték nyugatra, az Ostmarkba is. Az egész terület német grófságait – hűbéres uraikként – vazallusaiknak fogadták. Életükkel együtt meghagyták nekik vagyonaikat és rájuk bízták a területi közigazgatás szolgálatát is, de azért hadisarcot kellett nekik a mindenkori magyar **fejedelmeknek** fizetni.

Már 907 őszén, amikor az elesett Luitpold helyére annak fiát, **Arnulfot** nevezték ki bajor Markgrafnak, hogy apja örökségét átvehesse, – szerződésileg biztosították a szabad átvonulásuk jogát, messze nyugatra az ősi avar gyepük mögé is, így Augsburg területén túl is! Arnulf is megkapta a hercegi címet, mint előbb apja és feleségül kapta Árpád kis unokáját, **Üllő** leányát, akit Scheyerben **Ágnes** névre kereszteltek. Minden nyugati országban tudomásul vették, hogy a pozsonyi csatában megsemmisült „német” hadsereggel eltűnt az ő „védőpajzsuk” és azután – **hosszú évtizedekig** – **egyetlen akarat döntött Közép-Európában és az a mindenkori magyar uralkodó fejedelmé volt.**

Árpádnak nemcsak hogy sikerült avar testvérei egykori „Awarische Mark”-ját visszafoglalnia, de azt még ki is tágította. Haditettével elhárította a fiatal országát fenyegető veszélyt és nyugati potenciális főellenfelét évtizedekre szólon legyengítette. E zseniális haditettével feltette a koronát élete már amúgy is olyan eredményes történelmi művére, amellyel egy minden oldalról biztosított **birodalmat** hagyott hátra utódainak. (Alanti vázlat)

ÁRPÁD NAGY MAGYARORSZÁGA a 10. század első éveiből

Ez a dicsőséges tény enyhíti azt az áldozatot, amibe ez a sikere került: nemcsak mind a három felnőtt fia életét vesztette az ötnapos öldöklésben, de önmaga is olyan súlyos sebeket kapott, hogy azokba behalt. Halálának pontos körülményeit azonban több mint ezer esztendő homálya fedi.

Árpád valóban apánk volt. Az életét áldozta oda és **Levente** után most már – az egyetlen **Zsolt** kivételével – valamennyi hadvezér-fiát is. Erős országot, kiváló életkörülményeket, ígéretes jövőt biztosítva ezáltal népének, megannyi ellensége közepette is. Minden elismerésünk és hálánk azé az Árpádé, akinek köszönhetjük, hogy mint nemzet egyáltalán létezőnk!

A 907-i hadjárat – az eddig vívott küzdelmek között – a legnagyobb fontossággal bír. Ez volt a próbaköve annak, hogy a magyarság az új hazát megtartani képes-e, vagy nem?

Sajnos, odahaza nem írták meg ennek az egyedülálló katonai és politikai teljesítménynek a valódi történetét.

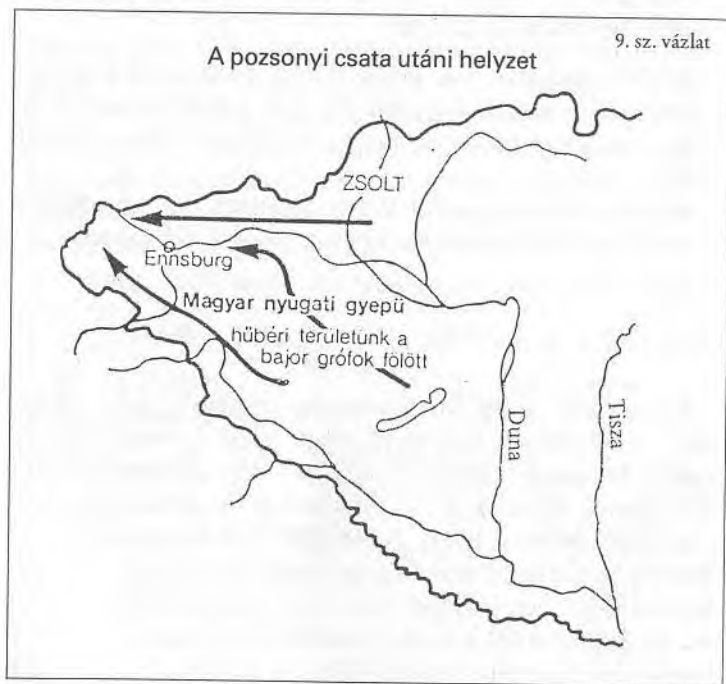
HELYZET A POZSONYI CSATA UTÁN

Az egykori római provincia – tartomány – név „Noricum” a későbbiek folyamán, vagy mint „Avaria”, avagy mint „Awarische Mark”, még később „Ostmark”-ként volt ismert. Mindezek az elnevezések azonban ugyanazt a területet jelölték meg: ti. nyugatról keleti irányban az Enns és Salzach – illetve Fischa–Lajta–Bécsi Erdő, – észak-déli kiterjedésben pedig a Duna és a Dráva közötti területet. Az ottani sírleletekkel, gondosan fölkutatott települési nevekkkel kétségtelen, hogy ebben a térben, huzamosabb

időn át éltek úgy avar, mint pedig magyar, kiterjedt, népes csoportok. Ez viszont csak úgy lehetséges, ha ezek a területek rendszeres felvonulási, illetve szállásterületeik voltak, – állapítja meg éles logikával **Török Sándor: Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében** c. kitűnő munkájában, roppant gazdag bizonyítékgyűjteménye alapján.

*

Gyepű, ill. „gyepű terület” alatt értik – a német források is – a települési helyeket őrző leshelyek hálózatát. A leshelyeket, mint védelmi egységeket összekötő vonal adja meg az egyes gyepűrendszerek képét.

FÜGGELÉK

ÁRPÁD

[840(?)–907]

Álmos 20–21 éves fiatal házas, amikor 840-ben felcserélte a szülői otthont önálló kievi háztartással, ahol – a Kievi Krónika adataiból kiolvashatóan – egy évtizedet töltött, valószínűleg apja, Ügek haláláig, 850-ig.

A kievi vár igen fontos stratégiai pont. Biztonságához, a kovácműhelyek, fegyvergyártás zavartalan működéséhez fontos érdek fűződik és a Nyék törzs vezérének a lánya nemcsak feleség, hanem zálog is, sőt ennél is több, politikai bázis. Politikai bázis az onogur törzsek megnyeréséhez egy szabir-kazár konfliktus esetére, márpedig egy ilyen konfliktusban ez igen nagy tétel: 20 000 lovas. Dentumagaria hadereje ezzel a 20 000 lovassal kiegészítve, sakkban tudja tartani az egész Kazáriát.

Álmos 819-ben született és 895-ben halt meg a Kárpátokban.

Fia **Árpád**, akinek az európai történet egyik legnagyobb szabású és **legidőtállóbb alkotása, Magyarország megalapítása** személyes teljesítménye volt, Kiebben született, minden valószínűség szerint 840-ben vagy 841-ben, és 860 körül nősülhetett.

Árpád a század utolsó évtizedében – a honfoglalás idején – már ötvenes éveit élő, tehát már semmi esetre sem ifjú fejedelem. Sőt, már elsőszülött fia sem ifjú. Levente a bolgár háború idején apja örökét átvéve a Nyék törzs feje és tapasztalt hadvezér, a harmincas éveit tapossa.

Ha Árpád lényegesen fiatalabb volna, nem a fia vezetné a bolgár háborút, ez a háború nagyon fontos, a honfoglalás integrált része, előbiztosítása.

Árpád fiai: **Levente, Tarhos, Üllő, Jutas** és lányai is az élet logikus rendjén, a házasság első 10–15 évében születtek. 873-ban született leánya a születéskor anyjával együtt meghalt. Ettől kezdve Árpád özvegyen élt 886-ig.

893-ban, a honfoglalás előtt 3 évvel, fia született, **Zsolt**. Levente és Zsolt születése között kb. 30 év különbség volt.

Árpád kétszer nősülhetett, második felesége északi normann asszony lehetett. Kievi barátságos átadása az Etelközbe történt eltávozáskor és az Árpád-ház meg a kievi normann fejedelmi ház közötti századokon át tartó baráti, sőt rokonkapcsolatok erre utalnak. (Padányi Viktor nyomán)

907-ben halt meg a pozsonyi csata idején, vagy közvetlen utána. (Pontos adatok nincsenek.)

FORRÁSMUNKÁK

- Padányi Viktor:** „Dentu Magyaria”, Transsylvania Kiadó, 1963. Buenos Aires
- Baráth Tibor:** „A magyar Népek Östörténete” I.–III. Szerző kiadása. Montreal, 1974.
- Dr. Szilvay Gyula:** „A besenyők története”, Ősi Gyökér, Buenos Aires, 1976.
- Dr. Nagy Sándor:** „A magyar nép kialakulásának története”, Transsylv., Buenos Aires, 1956.
- „The forgotten cradle of the Hungarian Culture” Patria Publishing T. Ltd. Toronto, 1973.
- Busch-Zanther Richard:** „Bulgarien von den ersten Anfängen”, Leipzig, 1943.
- Evans Stanley G.:** „A short History of Bulgaria”, Lawrence & Wishart Ltd. London, 1960.
- László Gyula:** „A honfoglaló magyar nép élete”. Magyar Élet P., 1944. Bpest.
- „Vértesszőlőstől Pusztaszerig”. Gondolat, Bp., 1974.
- „A kettős honfoglalás”. Magvető Kiadó, Bp., 1978.
- „Steppenvölker und Germanen” – „Kunst der Völkerwanderungzeit” – Pawlak Verlag, Herrsching/Bayern. 1970.
- „Östörténetünk legkorábbi szakaszai” – Akadémiai Kiadó, Bp., 1971.
- „Emlékezzünk régiokról”. „Képes történelem” – Móra Ferenc Könyvkiadó, Bp., 1979.
- Baráthosi Balogh Benedek:** „A hunok három világbirodalma” Magyar Őskutatás kiadása, Buenos Aires, 1974.
- Csobánczi Elemér:** „Ősturánok” – Garfield/USA 1964.

Katona Sándor: „Árpád és Hannibál” – Ósi Gyökér és a Kőrösi Csoma Sándor Tört. Társaság Európai Tagozat közös kiadása, Buenos Aires, 1977.

Fehér Mátyás Jenő: „Ősmagyarok és Vikingek” – Magyar Történelmi Szemle Kiadása, Buenos Aires, 1974.
„Az avar kincsek nyomában”
Magy. Tört. Szemle, Buenos Aires, 1972.
„A korai avar kagánok”
Magy. Tört. Szemle, Buenos Aires, 1972.

Dr. Rimanóczy László: „Az elveszejtett TURÁNI Örökség” – Szerző kiadása. Ausztrália, 1966.

Badinyi Jós Ferenc: „Káldeától Ister-Gamig” – Szerző kiadása, Buenos Aires, 1971.
„The Sumerian Wonder”
Szerző kiadása, Buenos Aires, 1974.

Málnási Ödön: „A magyar nemzet őszinte története”
Mikes Kelemen Kör kiadása, München 1959.

Vajay Szabolcs: „Der Eintritt des ung. Stammebundes in die europäische Geschichte”
Hase u. Köhler Verlag, München, 1968.
„Über die wirtschaftlichen Verhältnisse der landnehmenden Ungarischen Stämme.”
Ung Jahrbuch S. 9. 19., München, 1970.

Hómann Bálint és Szekfű Gyula: „Magyar Történet”
I. kötet. M. kir. Egyetemi nyomda Bp., Bp., 1939.

Hess András: „Chronica Hungarorum”
Magyar Helikon, Bp., 1973.

Dr. Vágó Pál: „Pusztaszertől a 3 Árpádfi száműzetéséig” – Szerző kiadása, Buenos Aires, 1970.

Vernádszky-Ferdinándy: „Lebedia. Álmos.”
Ung. Frühgeschichte. Oldenburg Verlag, München, 1957.

Brunner O.: „Im Sammelwerk Landeskunde des Burgenlandes” Wien, 1951.

Török Sándor: „Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében”
Amerikai Magyar Szépművés Céh, Florida/USA 1973.

Anonymus: „Gesta Hungarorum” Buda, 1200 táján.

Dr. v. Endrey Antal: „Sons of Nimrod” és „Hungarian History” Melbourne 1975, 1978–1981. 3. kötetben.

Érdy Miklós: „The Sumerian–Ural–Altaic–Magyar Relations” New York, 1974.

Ginder P.: „Der Ursprung des ung. Volkes”
Heidelberg, 1968.

Hallay István: „Anonymus 900 év távlatából”
Toronto, 1969.

Kézdy-Vásárhelyi Zoltán: „A magyarok útja Indiától Pannóniáig” M. T. Szemle. 1966.

Somogyi Zoltán: „A Magyar Őstörténelem Dióhéjban”
Nokomis/USA, 1992.

Szentiványi Rezső: „Bábelről Pannóniáig”
Baltimore/USA. 1962.

Szóllósy Sándor: „Őseink nyomában”
Düsseldorf 1960–70.

Thúróczy János: „A magyarok krónikája”
(Augsburg 1486) újra kiadva Bp., 1978.

Toronyi Etelka: „A Kárpáti medence a kultúrák bölcsője és a magyarok őshazája” Buenos Aires, 1974.

Zajti Ferenc: „Magyar évezredek” Bp., 1939.

Bécsi Képes Krónika – Magyarország története képekben” eredetileg 1358. Újabb kiadása: Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1971.

Madzsar Tarihi: „A magyarok Története”
Magvető Kiadó Bp., 1982.

TARTALOMJEGYZÉK

A kiadó előszava	5
Bevezetés	8
A II. világháború után Nyugatra menekült magyar tudósok érdemei	
Nemzettudat nélkül nincs szellemi-erkölcsi magyar megújulás	
Hogyan akarták kiölni a magyarságból a nemzeti öntudatot?	
I. Népi kialakulásunk folyamata:	17
Származásunk, nyelvünk, őshazánk	
Közbeeső állomások az őshazától Lebédiáig	
Dentumagyarria	
Lebédia	
Az ún. „Besenyő komplexum” kérdése	
II. A honfoglalás terve:	33
Előkészítő hadjáratok	
Etelköz	
A vérszerződés	
A honfoglalás diplomáciai előkészítése	
III. A Kettős hadjárat elhatározása, terve	47
A törzsek előkészületei	
A honfoglaló harcos alapfelszerelése	
Harcmodor, fegyverek, fölényük	
Összeköttetés, futárhálózat	

IV. A kettős hadjárat végrehajtása	61
A bolgár hadjárat	
A zöm felvonulása	
Árpád harcfelderítése	
A zöm ütközetei	
Az új haza – Magyarország	
A kettős hadjárat eredményeinek összefoglalása	
V. Az egyesített hon	79
Biztosítás Nyugat felé	
A pozsonyi csata	
Helyzet a pozsonyi csata után	
Függelék	89
Forrásmunkák	91
Tartalomjegyzék	94

GILDE Verlags- und Handels-GmbH, SCHWEIZ
a DUNA Könyvkiadó Vállalat utóda kiadványai, Svájc
GILDE Barnabás, CH-5615 Fahrwangen, Svájc

DUNA Svájci Magyar Tudósító (1960–
Jónás Endre: *Trianon a European Problem* (1960)
Király Zoltán: *Kinizsi – hősköltemény* – (1960)
Dénes György: *Egy komornyik vallomása* (1960)
Kosztér Atya: *Lurkó – cserkészregény* – (1960)
Dr. Roland Nitsche: *Ein Volk stand auf* (1966, 1986)
Köhler–DUNA: *Ungarn zehn Jahre danach* (1966)
Zathureczky Gyula: *Die Siebenbürgische Frage* (1968)
Somogyváry Gyula: *A város meg a sárkány* (1968)
Széchenyi Ágost: *Gondolattár – versek* – (1968)
Széchenyi Ágost: *Imre király – történelmi dráma* – (1969)
Bíró Géza: *Trianon – tanulmány* (1970)
Somogyváry Gyula: *A Rajna ködbevész* (1970)
Prof. G. J. Prpic (USA): *Croatia and Hungary...* (1970)
Lajossy Sándor: *Lidike* (1970)
Y. de Daruvár: *Le destin dramatique de la Hongrie* (1971)
Magyar Adorján: *A lelkiismeret aranytükre* (1975)
Adatok a magyar ősvallás erkölcsstanából
Dr. Zakar András: *A sumér nyelvről (tanulmány, 1975)*
Bárdossy László: *A nemzet védelmében* (1976)
Utolsó beszédei a népbírósi perben
Dr. Zakar András: *Elhallgatott fejezetek* (1977)
Lajossy Sándor: *Londoni vártán – novellák* – (1977)
Dr. Gosztony Kálmán: *Összehasonlító sumér nyelvtan* (1977)
Szitnyai Zoltán (Salzburg): *Az 5-ös órház* (1978)
Pécsi Kornél és munkaközössége (Kanada):
Magyar politikai írások I–II. (1978)
Magyar Adorján: *Elméletem ősműveltségünkről* (1978)
Hieronymi Pál: *Versek I.* (1986), *Versek II.* (1989)
Y. de Daruvár: *Le destin dramatique de la Hongrie* (1989)
Komáromi Attila: *Életre ítélték (GULAG napló)* (1993)
Hollósy-Kuthy László: *Don, Torda, Kárpátok* (1994)
Komáromi Attila: *Zum Leben verurteilt* (1995)
Vitéz Somogyváry Gyula: *És mégis élünk I–II.* (1995)
Bárdossy László: *A nemzet védelmében* (1996)
Utolsó beszédei a népbírósi előtt

Történettudományunk nemcsak elhanyagolta a nagyszabású honfoglalást, de el is torzította azt. A történészek menekülő kényszerhelyzet okaival magyarázták és főleg csak a Vereckei hágón „vonultatták” be Árpádék seregeit, és a több százezres létszámú köznépet szekeresül, jószágostul együtt. Hogy hány történész vállalkozott vereckei terepszemlére? – nem tudni, de azt igen, hogy a történelmi tényeket nem igazán tárták fel, hanem jobbára hamis mítoszokat gyártottak az íróasztaloknál, főleg olyan idegen leírásokra támaszkodva, ahol a magyarságot, a magyar históriát elferdítve ábrázolták. Az Akadémia támogatta a tévtanok szerzőit, híveit, és nem szorgalmazott tudományos felülvizsgálatot, a független, szabadon dolgozó, más irányzatú magánkutatókat pedig figyelemre se méltatta. A nyugati magyar történészek munkásságát sem ismerte el, sem a magyarság származása, sem nyelvünk eredete kérdéseiben. Pedig az évtizedeken át végzett kitartó, lelkiismeretes munka eredményeként ők alapvető történelmi tényeket tisztáztak és helyesbítettek. Kutattak, kerestek és megbízható forrásanyagokhoz jutottak, a feldolgozások során új tudományos alapokat raktak le. E sokrétű munkásságnak igazi mérföldköve a zseniális **Padányi Viktor** (1906 Vatta – 1963 Melbourne) Buenos Airesben 1963-ban kiadott **Dentumagyarica** c. korszakalkotó alpműve, mellyel óriási lépett előre a nyugati magyar történetkutatás.

TARTALOMJEGYZÉK

A kiadó előszava	5
Bevezetés	8
A II. világháború után Nyugatra menekült magyar tudósok érdemei	
Nemzettudat nélkül nincs szellemi-erkölcsi magyar megújulás	
Hogyan akarták kiölni a magyarságból a nemzeti öntudatot?	
I. Népi kialakulásunk folyamata:	17
Származásunk, nyelvünk, őshazánk	
Közbeeső állomások az őshazától Lebédiáig	
Dentumagyarria	
Lebédia	
Az ún. „Besenyő komplexum” kérdése	
II. A honfoglalás terve:	33
Előkészítő hadjáratok	
Etelköz	
A vérszerződés	
A honfoglalás diplomáciai előkészítése	
III. A Kettős hadjárat elhatározása, terve	47
A törzsek előkészületei	
A honfoglaló harcos alapfelszerelése	
Harcmodor, fegyverek, fölényük	
Összeköttetés, futárhálózat	

IV. A kettős hadjárat végrehajtása	61
A bolgár hadjárat	
A zöm felvonulása	
Árpád harcfelderítése	
A zöm ütközetei	
Az új haza – Magyarország	
A kettős hadjárat eredményeinek összefoglalása	
V. Az egyesített hon	79
Biztosítás Nyugat felé	
A pozsonyi csata	
Helyzet a pozsonyi csata után	
Függelék	89
Forrásmunkák	91
Tartalomjegyzék	94